

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Polyanthææ Novæ Liber VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

POLYANTHE NOVÆ LIBER VII.

G Garrulitas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

ARRVLITA, ἀδολοχία. Hebr. *beniah*, & *hamih*, id est, strepitus, sonitus, vox clamor, à verbo *hamah*, tumultuatus est, sonuit tum multos, & tumultum concitavit, insonuit, fremuit, ut quum in magna multitudine & copia confuse voces ingentem atq; in conciduum sonum edunt. Quæ significationes garrulo sine mente voces effluenti garrulitatq; maxime conveniunt. Solent enim garruli aures patulas obtundere, ita ut obfuscescant, tanquam ad Nili catadupa, qui istos auscultant. Hebræis etiam *Homullah* dicitur strepitus loquæ copiozæ, sonitus sermonis magni seu prolixi. Hinc *quidam*, loquor in magna copia hominum, concionor, *quidam* sermo, homilia, *quidam* cœtus. Garruli equidem merito oratorum, & Ecclesiastarum similes dicendi sunt. Quod enim prudentes & pius rebus feris factisque grauter pronunciant, isti circa nugæ verfantur ridiculè effutiant.

Garrulos Græci ἀδολοχες, quasi audios confabulandi, πρὸς τὸ ἀδολοχὴν τῶν λόγων nuncuparunt. Veteres Latini fatuos dixerunt: est enim fatuus à fando, & inepta loquentem notat. Ad δολοχίας Græcorum fabulatores etiam & nugatores Latini vocantur. ἀδολοχίας nugas.

Garrulitatem, & garrulum his doloribus graphicè depingit Theophrastus in *notat. in omnibus moribus*. Garrulitas est longorum, & inconsideratorum sermonum effusio. Garrulus autem cuiusmodi est, qui apud ignotum iuxta ei affidens, vxoris & suæ laudes prædicare instituat deinde: quod præcedenti nocte somniauerit, id narret: tum quæcumque in cœna sibi fuerint apposita, omnia sigillatim recenscat. Mox verò ubi incaluerit, homines huius sæculi dicit esse antiquis deteriores: frumenta in foro vili venisse pretio: peregrinos esse in vrbe quàm plurimos: mare statim à Dionysio patere nauibus: & si Iupiter pluerit, eorum quæ terra conduntur meliorem fore proventum: sequæ agrum suum infrequenter annum esse culturum: ait etiam viuendi rationes esse perdifficiles: & quum mysteria agitantur, Dannipum facere omnium maximam statuisse. Quærit etiam, quot sint Odei columnæ? & Quotus hic est mensis dies? Quod si quis patientem se præbeat, nunquam ille ab ea discedet. Narrabit mysteria mensis Boedromione, Apaturia Pyanepsione, Pofidone vero quæ agitantur ruri Dionisia solita celebrari. Id genus dimissis manibus grandi quæ gradu fugiat oportet, quisquis febre carere volet. Difficile est enim cum iis durare, qui neque otii neque negotii tempora distinguere norunt.

Horatius Satyrarum lib. 1. Sat. 9. Cuius initium, *Idem forte via sacra*, & Plutarchus libello pulcherrimo de Garrulitate, hominis garruli characteres luculenter proposuerunt. Vide *famigeratio*, & *loquacitas*.

SENTENTIAE SACRÆ.

- Mulier meretrix, garrula & vaga descibitur, *Tron. 7. 10.*
- In multiloquio non deest peccatum, *cap. 10. v. 19.*
- Homo verbosus separat principes, *e. 16. v. 28.*
- Ethnici putant quod in multiloquio suo exaudientur, *Matt. 6. 7.*
- Diotrephes perfringitur ob malignas garrulitatem, *Joan. epist. 3. vers. 10.*

PLUTARCHI DICTA QUÆDAM EX LIBRO περὶ ἀδολοχίας, aduersus garrulos.

Morbum curatu admodum difficilem atq; molestum in curam recipit philofophia, garrulitatem.

Hoc primum habet malum garrulitas, quod natura Garruli naturam reprehendunt, quod vnam quatuor aures habent.

Alii quidem sermones continent, garruli verò plerum & perfluunt: deinde, tanquam vasa, mente callida obambulant.

In eo sunt infelices, quod neq; audiunt neq; audient. Sermonis proprius finis hic est, ut fidem faciant: non autem fidem habet loquacibus, eum si vera loquatur.

Quod in corde sobrii est, id in lingua est ebrii. Tenulentus nugatur inter pocula: garrulus autem in foro, in theatro, in deambulatione, inter diu, nocturne.

Incundius cum pravis, dextri tamen ingenii, habent, quam cum bonis, si sint garruli.

Animæ cæteri morbi partim sunt periculosi, partim tunc ridiculi: garrulitati autem hæc omnia accidunt.

Dicendi magistros habemus homines, cæcidi autem silentium in initiationibus mysterisque quali peritentes.

Ægyptiorum rex quum Pittaco victimam misset, optimam ac pessimam carnem eximere, linguam cepit, it; quasi bonorum quidem, non minus tamen, & malorum instrumentum esse.

Qui ingenium regiamque consequi sunt exoptatum silete, deinde loqui didicerunt.

Loquatur esse, sæpe me pœnituit, inquit Socrates, nunquam.

Silentium non solum sitim non conciliat, ut ait Hippocritum neque tristitiam, nec dolorem.

Exempla & Similia elegantissima de garrulitate continet.

EX STOBÆI Sermon. 46.

Dicendi modus non penes loquentem est, sed penes auditorem. In garrulo verborum flumen, mensis gutta.

Auaritia quædam est, omnia belle dicere, & nihil inuicem. Hiocrates cui dam locutuleio quærenti, cur dæmonibus ab eo oratoris artis studioso postulare, respondit, dæmonibus loqui, alteram vero ut tacere dicit.

Loquacitas, multos errores habet, tacere autem tantum in loquendo molestia caperent, quanta reliqua haud sanè longos sermones traherent.

Homines magnum possident vallum dentium aduersus sermones.

EX ANTONIO ET MARTIANO

Serm. 15.

De omni verbo otioso quod locuti fuerint homines reddent in die iudicii, *Christus, Matt. 12. 36.*

Sit omnis homo velox ad audiendum, & tardus ad loquendum, *Jacob. 1. 19.*

Noli lingua omnia audire, nec quid tibi occiderit quem admodum oculus totum visentem solentem habet lumen perdit, *Basilius, Mag.*

Labendi causa est lingua, quæ non ratione gubernatur, *quærens.*

Pecuniarum damnus refarcire licet: semel autem datum reuocare non licet, *Chrysostomus.*

Hirundines tecto non exire, hoc est, homines garrulos incontinentes, contubernales tibi ne alcifeno *Epiphanius*. Si imperas ventri, impera & linguæ: ut ne hanc tuam *Jo* autem stultè liber, *Nilus.*

POTICÆ SENTENTIAE

Theognidis.

Πολλοὶ καὶ θράσυν γλῶσσαν δίχον τε τῆς αἰσῆς Ἀεποδὴν καὶ εἴψιν παρὰ ἀλλήλια πῦμα.

Πολύλογος ἢ καὶ πολυλογος ἢ ἄλλοι ἄλλοι. |
Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Εὐδίας δ' ἔστιν ἡ τοῦ λόγου ἡ ἰσχυρία.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.
Μετὰ τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἔστιν ἄλλη λέξις ἢ ἡ γλῶσση.

quentem, sed audientem est. Srob. ser. 27. Max. ser. 47.
Menedemus, quendam frivolis nugis oblitentem, rogavit,
num fundum haberet? Vtis respondit sibi plurimas esse possessiones.

Abigitur, inquit, & illas cura, ne turpiter eas perdas. Notavit
autem hominem inaniter garrulum, qui ad agros colendos magis
effridoneus, quam ad dicendum. Laert. lib. 2. c. 16.

Apollonius dicere solebat, Loquacitatem quidem multos habe-
re errores, silentium autem tutum esse. Srob. ser. 37.

Idem interrogatus, qui essent hominum optimi? qui in dicendo
(inquit) sunt brevissimi. Linguaces autem si tantum molestia capere-
rent, quanta reliquos afficiunt, haud sane longos sermones facerent. ibid.

Demosthenes, in conitio cuidam multa loquenti: Si tam multa,
inquit, sapulles, nunquam tam multa locutus esse. ibid.

Idem rogatus, cur vnam habeamus linguam, aures vero duas?
Quia, inquit, duplo plus audiendum quam loquendum. ibid.

Enseb. philes dicebat, homines magnum possidere vallum den-
tium ad coercendos leves sermones. Nos in omni re iudicio men-
tis indigere, quae si verba non direxerit, sapus ante consultationem
effluunt, & tanto vallo neglecto, citra iudicium antetempus
foras ruunt. ibid.

Lycor, oratores ranis similes esse dicebat: his enim in aqua cla-
mare. illos vero ad cleptidiam. ibid.

Idem dicebat, quemadmodum hirundines perpetuo garrivi fa-
miliaritatis voluptatem perdunt, sic garrulos perpetuo obtundent-
es molestos esse auditoribus. ibid.

Democritus, avaritiam quandam esse dicebat omnia velle dice-
re, & nihil audire. Srob. ser. 36. & Max. ser. 47.

Isocrates, cum locutus esset quidam nomine Caron, in disciplina
eius recipi velle, duplicem mercedem postulavit. Illi vero causam
interroganti, dixit: Alteram quidem peto ut loqui liceat, alteram
autem ut tacere. Srob. ser. 36. Ant. Melliss part. 1. serm. 40. Max.
ser. 47.

Archelaus, tonfori garrulo subinde roganti, Quomodo te ra-
dam, o rex? Silendo, inquit. Alter alud responsum expectabat, &
hinc dixit lepos. Quidam sunt incurantiae morosi, Archelao iatis
erat, si fileret. Nobis autem interdum etiam cum ebriis, pariterque
loquacibus res est. Plur. in apoph.

Anonymus lurticonfulto loquaci dixit, non oportere multis ver-
bis pauca dicere, sed paucis multa. Ant. & Max. de remissione in
descendo.

Hieron, qui Geloni successit in regnum, neminem qui libere a-
apud se loqueretur, importunum aut molestum esse dicebat: exte-
rum qui arcanum efferrent, eos existimabat etiam in iudicio, a-
pud quos effluunt, eo quod odium non solum illos qui efferunt,
verum etiam eos qui audierunt, quae nollemus illis audita esse. ibid.

¶ SIMILITVDINES.

Ansonius, vascula inania maxime tinnunt, ita quibus minimū
ineff montis, hi sunt loquacissimi.
Plurarchus, aut semen, quod statim effunditur, inutile esse ad
genituram, ita fermo garrulorum ad nihil conducit. in Mor.

Sicut puer glaciem nec retinere potest, nec vult amittere, ita gar-
rulus nec tacere potest quod accipit, nec potest obliuisci. ibi-
dem.

Ut egregius artifex iaculandi scopum petit: ita sapit qui pauca
loquitur sed ad rem. ibid.

¶ ADAGIA.

Archytæ crepitaculum. Αρχύτης κρηπίδα.
In hominem vehementer garrulum, & obstreperam iaciebatur.
Arabicus tibicen Αράβιος αυλιότης.
In eos dici solent, qui a semel capris nunquam desistant. Me-
mand.

Turture loquaciō. τούρτος λαλιότης.
In garrulos, & impudens loquaculoi homines dici solent. Zeno-
dor.

Prolixius Iliade, μακρότερος τῆς Ιλιάδος λαλῶν.
Est autem Iliade opus Homeri, quo Troie capta, historiam li-
bris 24. explicat quam Vergil. 12. libris complexus sit, quod ex utro-
que visum est decerpere. Iul. Pol.

Quis est Graeci proverbio χεῖρον δεικνύμι, pro eo quod est: Inhiare
prada, aut inepte garrive cornicum more. Iesius Satyras.
Nescio quid tecum graue cornicum inepte.
Musarum aues, μουσῶν οὐρεῖδες.
Musarum aues, non absq. proverbii specie Theocritus in Thali-
sia appellat poetas, quod Lusitanus in morem a Sidone canans
sua poemata.

Tam multa quam sapiens, τόσο ἄπειρος ὡς ἄπειρος ἄνθρωπος.
Aristoteles libro Rhetoricorum terro, adoniens ne orator cre-
bris Enthymeratibus utatur, sed tantum intermiscat, subicit
hoc carmen Homeri, in Iulio, cum vulgo iactatum.
Ω φίλ' ἄπειρος ἄνθρωπος ὡς ἄπειρος ἄνθρωπος.
Id est.

Quandoquidem nobis tam multa locutus amice es.
Quam multum prudens vir diceret, atque peritus.
TT 4

Conuenit in hominem multum loquentem potius quam opportuna.
 Paula cornix. *Αυτὴ δὲ κορυβίτις.*
 Dicitur est in garrulis, aut canoros.
 Hirundinum Mulca. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Conuenit hoc in imperitos, & tamen garrulos. Aristoph.
 Luctantibus invidentes, ἀπὸ οὐκ ἔστιν ἄλλο. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Conuenit hoc ad eruditos, qui tamen immodice suo studio delectantur, quod genus sunt Poetæ & philosophi. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Dodona cum as. *Δωδωνῆος γὰρ ἀσπίς.*
 Dodonæum cymbalum, aut rimum abulum. In hominem dici consuevit, in probe utque impropria loquacitatis. Menander.
 Cautè loquaciōr, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Proverbialis hyperbole. In homine immodice aut permoleste garrulum.

Littore loquaciōr. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 In rabulum & obstreperum dicebatur.
 Cicada vocalior. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Dicebatur in hominem impendio garrulum, aut admodum musicum, propterea quod in factum rore duntaxat uicinis cantu possidentium delectetur.

Non est euidem & multa & opportuna dicere. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Admonet Sitandam multiloquentiam, quod fere labi necesse sit, qui quis nullum loqui conetur. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Wer vut schweigen der leug, uilch viel.

Homo semper contradicens. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Id est. Nihil est pertinacius ad contradicendum, quam homo. Conuenit in eos, qui nunquam facientur se victos.
 Os infrane. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Os infrane dicunt, os per ulant & maledicum. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Penitentiā istas dicitur iam sicut garrulitas.

Tanquam iuber. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 De us qui norunt dicitur malarè.
 Telencia ecno. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Rectè dicitur oratio factus. Sic enim dicunt crepitum sculorum manuum.

Balneator. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Sine balneo caupo. Idem nominis vulgato conuicio dicebatur in hominem alienarum rerum plus satis curiosum, propterea quod huiusmodi genus hominum quoziam sa otio uiuit, negotiis suis disjunctur, aliena curare consuevit, cuiusmodi sunt & ianiores.
 Battologia. Laconismus.

Battologia Grecis multiloquium dicitur, a Batto quopiam ineptio poetæ, qui hymnos quosdam conscripsit prolixos, in quibus eadem crebrius iterabantur. Laconismus in breuiloquentia significatione abitur.

Mofcus canens Boeticum. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Quadrabit in multiloquos, sed tamen inepte loquaces.
 Si coruus possit tacitus pati. Horatius:
 Sed tacitus pasci possit coruus, haberet plus dapis, & rixæ multo minus, inuidiosq.
 Quadrabit in eos, qui si quid bonæ rei nati sunt, continue iactant, ostentantq., atque ad eum modum efficiunt, ut alii tunc obijciant, quo minus eiusmodi commoda nanciscantur, tum quæ nati sunt, interuertunt.

Quicquid in linguam uenit. Quicquid in buccam uenit. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Quoties libere quæpiam ac tuto loqui significabimus, inuicem cum specie & quicquid forte fortuna in animo inuenerit. Cicero & Plauto.
 Citra uinum temulentia. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Vulgo panariam ebrietatem appellant arrogantiam licentiamq; morum, quæ secundis rebus comes esse consuevit.

Meliacum rem gium, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 In fustem & rimarum, ut ait Terentius plenum, hac atque illac persuente, distitatum uidetur.
 Interfecta musica. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Quidam moleste ferentes interrupti sermones suos, dicebant: Interfecta est Musica. Que vox in proterbum transiit, est quoties aliquis interueniens, sermone in istum interpellaret.

Lingua quo vadis? erectura & uitatem, eandem denotat subuersura. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Docet linguam plurimum distitatis adferre mortibus, & eandem rursum plurimam adferre perniciem.
 Aduget, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Dicitur cui est os intemperans atque improbum annexum superius caro, es infrene.

Cane Fellemis cantilenam. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Quidam dicitur de discubus, mordacibusq; quidam de ineptè loquacibus.
 Ad uinum disertum.
 Cicero in oratione pro Marco Calio, ad uinum disertum appellat, qui ad seruos causas agendas ineptè, inter pocula multa garrunt, ubi nit opus.

Leuissima res oratio *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Apud Homerum passim obuium est illud: *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Verba uolucra dicit. Verba alia cognominata quæ lentè atque uoluntate neque uoluntate *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Et semel omisium uoluntate irrevocabile *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*

Farcite centones.
 Plautus. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 quem ræ gloriosus mendacis & consuetudinis *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 dolent enim homines gloriosè mendacium aliquid *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 nullum facient es finem neque modum.
 Sine capite fabula, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*

HISTORICA EXEMPLA.
 Cyrus puer Cambysis Periarum regis, loquaciorem propter institutionem, quod more Periarum a magistro & iactorem tuorum rationem reddere, & ab alio puerus diceret, partim quod, quum diceret studium esse per experientibus, quo pacto se liberent, ipse per se sentiantibus aliis ob acumen ingenii exponere, et quæ ob cunctas loquacitatem sibi consistat. Xenophon, lib. 1.

Interpres Findari admonet Ionum esse multiloquentem. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Tonjrinus Theophrastus propter confidentium *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 tem *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 quæstus.

apud Romanos Citeria effigies erat quadam argentea que ridiculè gratia in pompa uehebatur. Vnde *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 cillum: quid ergo dicerem amplius? quem ego *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 pompa uehatur in ludis pro Citeria, ac ipsa *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 naturum: *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*

Horatius ille Garrulus, qui uadaro respondere *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 taturum mallet Horatum diceret, an uadimonium *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 HIEROGLYPHICA.
 Pallade est: *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 ments agitationem interpellat oburbetque *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 eit hieroglyphicum. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*

Garrulitatem etiam delignari hieroglyphice per *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 quidam asserunt. Vnde Hieronymus & Cyprianus *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 concientes, per præceptum illud Pythagoricum, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 uos per uerbum abstinentiam a commercio garrulorum *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 intelligunt. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*

EMBLEMA.
 Garrulitas.
 Emblema LXX. Andreæ Alciati.
 Quid matri uos? *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 matri & obliuiscere *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Dignus Epops? *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 nam linguam immodicam per ipse *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*

FAVILLA.
 Amatorum aliteratio.
 Nupta mulier formosa & adolecentula cum viro, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 esset domo in mercuris, amabat alterum. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 efficit, nuntia urbi uero aduenit maritum. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 leriter decurrere ad patrem, & quætere concubos, per *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 ualuis esse uideatur. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Redat hic & negat patrem in *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 te, sed uestigia amandæ uisibile, ubi quondam *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 tretur. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Quid id tua recet? inquit mulier, per *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 subducas appropinquanti uiro meo. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Quin quærit *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 vere recteque monitras? Nugator, inquit illa, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 tua; neque enim nunc uerbis locus. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Achil non cecidit, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 nec a marito opprellis pro mecho arripetatis, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 & intempestiue loquaciatis, gratulimias, *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 ret.

Docet Fabula, loquacitatis finem esse infortuna *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 pides: *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Teitudo uolucra.

Iunxerat testudo societas cum duabus auibus. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 anno uisæti tyderis & celi ardore omnia *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 ubi illa manebat funditus explicaretur. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 loco confilite graue erat, vicine locis omnibus *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 laborantibus. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Placuit igitur migrare calio sed obstat *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 cie & amicæ testudinis. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Tandem hanc in eum rationem *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 transtulerunt rostris capellunt: & medium *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 dinem iubent, ita se sublatam in aera *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 irrigua, & ad perennes aquas pollicentur. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Sed hoc necesse *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 tum monent, semel prehensum bacillum *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 tat ut os aperiat suum. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Ita cum illa subuolant. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 cefferant, cum uident alia testudines *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 rem admirabilem *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 muruo inelamant, & demonstrat *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 una alteri uocantem *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Tum illa obliua salutis tuæ & præceptum *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 quæ, dicere uolebat, se uolare in uis *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 omnibus & amato per *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 bacillo, delapque in taxum testa *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 tractamentum.

Res est noxia garrula loquacitas. *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*
 Inaque secundum *ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο.*

rare. in r. falsz.

Comparamus gaudia veritatis cum gaudio vnitatis: si honoramur, dolemus: si dolimus, oremus: si oramus, exaudimur: si exaudimur, & illos lucratur. in Ioannem.

Incepta letitia dicit, vt quid animi gaudium intus abscondis? ingredi in publicum letus, dic aliquid foris, vnde vel tu vel proximi rideant, fac eos letos tua letitia. de consuetu Sutorum.

Animi letitia interdum corporis dolores mitigat, quod si ad ægrotationem corporis accedat ægrotatio animi, duplicatur infirmitas. Hier sup. Isaiam.

Dignum est itaque, vt in se semper homo mœrorem inueniat, qui derelicto creatore gaudium in se quærebat. Greg. in mor.

Iure reitatur, vt quod prius in mundo incolumem habuimus gaudia, tot de iplo postmodum cogamur sentire tormenta, ibid.

Fit plerunq; vt in ipsiis fletibus illa interim gaudii claritas erumpat, & mens quæ in corpore prius cæca iacuerat, ad inspectionem fulgoris intimi suspiris vegetata conualecat. ibid.

Nonnumquam quicquid gaudii, quicquid virtutis fouere videbatur, subito in paucis tentationis amittitur, & quasi euacuaturus eidem virtutibus tritibus animo solo mœrore possidetur.

Iubilum namque dicitur, quando ineffabile gaudium mente concipitur, quod nec abcondi potest, nec sermonibus aperiri: & tamen quibuldam proditur moribus, quamuis nullis proprietatibus exprimat. ibid.

Iubilatio dicitur, quom cordis letitia oris efficacia non expletur, sed quibuldam modis gaudium prodit, quod ipse, qui gaudet, nec regere præualeat, nec explere. ibid.

Soler letitia arcana mentis aperire, atque aperiendo amittere: aduersa vero quom nos exteriorum deprimunt, interiorum cautores reddunt. ibid.

Illud est verum ac summum gaudium, quod non de creatura, sed de creatore concipitur, quod quom acceperis nemo tollet a te, cui aliunde comparata omni suauitatis memorem est: omnis iuuatitas dolor est: omne dulce amarum est: omne decorum tædium est: omne, postremo, quod delectare potest, modelum est. Bern. in ferm.

Gaudendum est de iis quæ expectamus, & gaudendum de iis quæ sustinemus. de Ser. Ap. Jer. 2.

Gaudendum in bono alieno magno magis quam in proprio paruo. in Cant. ferm. 49.

Gaudium in materia conuertibili mutari necesse est remutata. de sel. pr. r. 12.

Verum Gaudium non possidetur, nisi pax & iustitia teneatur. Prima enim est, & quasi radix iustitia, secunda pax: tertia gaudium. De iustitia nascitur Pax, de Pace Gaudium generatur. Casarius ad monitione secunda.

Mensura letitiæ de magnitudine nuti venit, & tanta sit alacritas animi, quanta fuerit consideratio rei. Cass. lib. 1. epi.

Bonum insolium plus amatur, & sequenti gaudio confert dulcedinem temporum permilla tristitia. idem.

POETICAE SENTENTIAE.

Jacob. Billius, Anthol. Sacr.

De spiritali gaudio piorum.

Nil sibi conciscat, qui lata visere mente,
Atque metu vacuus gestis habere dies.
Qui probus est, nullo qui pallet crimine, cuiq;
Intima commissum non ferit ossa scelus.
Ille nec horrendi pauidas tremet ora tyranni,
Nulle nec armatas in sua fata manus.
Quin etiam, terre se fractus concidat orbis,
Obruat impudum & visu ruina caput.
Carnale gaudium nihil est præ spiritali,
Sidera qui nunquam spectato sole, videret,
Aut etiam que dat lumina nocte soror:
Nusquam splendidius lumen, nec clarior orbi
Quæ prælueret, crederet esse facem.
Sic quoque qui sancta non sensit gaudia mentis,
Hæc caro qua sequitur gaudia sola perit.
At qui lacryam nouit sensisse, piorum,
Protinus huius mundi nil sapit omnis amor.
De mundanorum gaudio.

Qui sonus est medio, summa flagrantis in igne,
Hic sonus in sulcis præsertit arte viri est.
Quod si nosse cupis quæ sit, fors frustra malorum,
Vindicta est pena neficia vita nocens.
Ludere, bacchari, grauidis membere mensis,
Ridere, & carni semper amica sequi:
Nullas interea febres, nec fere labores,
Lacrysa est bonis fors, beata mali.
Nullum nisi post ducem est vita verum
Gaudium esse.

In puero risum sterus precedit acerbus,
Nam sic a lacrymis inchoat ille dies.
Cumq; se etiam, si quidam referunt, primum edere risum

Incipit in somno cernitur esse gratia.
Quid notat hoc primum quod videtur esse gratia.
Corripitur? Nos hinc disce bene bona deo.
Nempe quod & mundi vana est falsa voluptas.
Atque ad ista vera non misere patet.
Semper erunt quod sunt, aereus gaudium.
Gaudens quoniam canja erit ipse Deus.
Nec caros pariet motus diuersa voluptas.
Vnam erit in cantu lumen, & vnam erit
Inque bonis summis posita experientia facta.
Nec solet augeri, nec metueti minas.
Vt unum hominis gaudium.
Felices vere faciunt semper, beatis,
De vero & summo gaudia nata bono.
Nam mundi ex opibus virent ac peritura bono.
Edicta perpetua semina moris habent.
Non placet vni animi suauiter erant.
Istis erant que vni animi suauiter erant.
Cor mundum & sapiens fructus virtutis erant.
Et Christi in nostro pectore regnet amant.
Quo cuncti impleris nunquam vacuabitur.
Aetherne acervi flumina fontis erant.
Ouid. Met.

Flexibile principium melior fortuna secuta est.
Idem 4.
Nulla dies adcoest, australibus hominibus
Non intermissis sit fluit imber aquas.
Idem.
Nil adeo fortuna grauis miserabile fectis,
Vt minuat nulla gaudia parte malum.
Idem 6. Fait.
Scilicet interdum miscetur tristitia.
Ouid. Met.

Gaudia principium nostri sunt sape dolere.
Ouid. Met. lib. 7. fab. 8.
Vtque adeo nulla est sinceræ voluptas.
Sollucitumq; aliqui a letis meruerunt.
Ouid. epit. Hiero. ad Candrum.
Longa mora est nobis omnis quæ gaudia differt.
Mart. epigram. lib. 10. ad Iulium.
Expectant curaque catenatisque labores.
Gaudia non remeant, sed fugiunt volantes.
Hæc viri aque manus complexumque afferent.
Sape fluunt imo sic quoque Lapidei.
Non est (crede mihi) suspensio dicere bonam.
Sera minus vicia est et a prima vna colla.
Seneca in Hercule ludente tragædia.
Dum fata simunt,
Vixit lani: properat cursum
Vita curato, volueritque die
Rota præcipit versitur anni.

PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Gestiens letitia turpis est, vt si videre concedimus
tamen cachinnatio.
Et vt nimis afflicti molesta, sic animi claritas
tur leues.

Atque vt considere decet, timere non decet
letari non decet. Cic. Tusc. quaest. lib. 4.
Dicimus nos magnam gaudium ex illis consistit
quod non est gaudium, sed saepe initium futuri
enim iunctum est, non desinet, nec in contrarium
Et post multa. Omnes tendunt ad gaudium, sed
magnum consequuntur, ignorant. Ille ex communi
ex ambitione & circumstantia clementum turba, alii
ex studiorum liberalium vana ostentatione, &
teris. Omnes istos oblectamenta lallata, & breuia
ebrietas, quæ vnius horæ hilarem inflantem, longam
penat, Seneca, in epist. 60.

Malum alienum tuum nec feceris gaudium. Seneca
Gaudium abique ratione & continuo animo accidit
per turbat estuque afficit, & si iustum tunc tactum
merus. I. in Arato.
Continuum gaudium bellantibus fortunæ
uit Hirtius de bello Afric.
Plerumque magnus gaudis dolores adhaerent
Iust. lib. 5.

SIMILITUDO.

Plutarchi. vt fonti non deest humor, semper
probo viro temperadit gaudium, etiam si res
in Moral.

EXEMPLA BIBLICA.

Gaudii veri exempla: Anna, 1. Sam. 1. Saul & David

rei formam ac substantiam, sed nudum nomen tanta mercede captantium; G. Nihil mihi gemmis est carius. R. Crede hercle non virtus, non fama, non patria, non vita ipsa (vtq; illa duo fileam) quibus vobis nihil est vilius, duo haec vltima, cum que his diuitias ingenies, & quicquid preciosissimum iudicatis vnus gemmae precio, atque amori succubuisse monstrabo, & exilio illam, & inopia, & sita res tulisset morte seruatam. Cui enim quae non est notum Nonii consilium? Romanus hic Senator fuit Vir locupletissimus, gemamque habuit viginti milibus aestimata, gemmae nomen Opalus. Mittit hic India, colorum pene omnium varietate praefulgidum, Huius fama excitatus; accensusque cupidine Antonius triumphauit, homo omnium superbissimus atque auarissimus, & cui quicquid natura habitum, fortuna licitum fecisset, cum iniusto gemmae desiderio (vt fit crudele postelloris odium concepit, hinc in illo publico proscriptiois incedo, quo tot patria lumina perire, Nonii nomen a surum cum reliquis, ob hoc vnum crimen quod formosae tyrannoque placitae dominus rei esset, interitum est. Ille autem, cui pontificus saltem liber exemplo esset, vt perniciose iactura saeculae libertatem redimeret ac saluente, illam sibi (vt auguror) praesenti discrimine caritorem sic amplexus aufugit, vt ea salua nulla sit vel patrimonii, vel patriae cura esset, cum illa paratus exulare, & mendicare, & ad extremum mori. Quis non magni aestimatae quam vti tenatorius sic affectus sit? Et profecto facendum alterum, aut magni pretii rem fuisse, aut parui animi possessorem. Sed qui horum vterius vt diffiniam non expectas. Esti autem huius ac reliquorum simile iudicium, ceu contagium animorum, late serpens vulgi mores infecerit, Magna tamen ingenia nec numeris delectant, nec omnino alia quam virtutis pulchritudine tangi decet, nisi vt per haec breuita quae delectat oculos, experta mens in amorem ac desiderium aeternae pulchritudinis rapiatur, quo de fonte quicquid est pulchrum prodit. G. Excellentibus gemmis allicior. R. Hanc excellentiam non natura fecit sed opinio, quae apud quosdam carbunculo palmam dedit, apud alios adamantum. Illa vulgo ac plerisque gemmarum aui huius aestimatio, ista veteribus quibusdam rerum scriptoribus probatur, secundum quos non modo gemmarum, sed rerum omnium terrenarum preciosissimas adamas, Regum olim atque non omnium, sed praecellentium gemma fuit, hodie quia nullius rei tantum & tam velox quam luxurie & superbiae incrementum est, multorum non regum etiam, esse cepit, & iam plebis in digitos tendit venit. Huic proximam Indicam atque Arabicam margaritam locant, & huic iidem Smaragdum nescio quidem qua ordinis iniuria. Nam si illorum rabor pallorque gratus est, cur non aequae horum candor vigorque oculis blandiantur? Iustiorque nunc etiam Sapphiri querela, quo vix aliud terra parit caelo similis sereno. Verum (vt dixi) furor, hic hominum, non naturae nobilitas, diuitum nuge inanes atque ocioforum fabulae, qui facile ista contemnerent si quo vnquam honestiore pacis aut belli negotio tenerentur. G. Fulgida animum mouent gemmae, sua uiter candida margarita. R. Mouent ais imo sternunt, calcant, molliunt, & enervant. Quae de re si pergam virorum ac mulierum exempla congerere; non te doceam, sed obtudam. Vnum ex omnibus, & id maximum attingam, vt intelligas quam periculosus iste furor sit infirmioribus animis, qui eminentissimos fortissimisque peruaserunt. Magnus Pompeius continentissimus Romanorum ducum, horum dico nouissimorum, qui quantum magnitudine gestarum rerum ceteris antecellunt, tantum modestia virorum vite frugalitate maioribus cedunt suis, victor ad Hispaniam, pacato rediens occidente, compressisque praeconibus, & in vilium coactis locum, cui conuenarum nomen, ob hoc inditum, in saeculum id durat, illic Pyrenaeis in montibus locorum fortan asperitate molestam adiuuante, atque aetatis victoriaeque superbiae compecente, masculum trophaeum puramque & rigidam sui oris imaginem crexit, vere tunc magnam atque magnificam quamuis adolecens annis: moribus senex, maturusque animi. Idem postea captus piratis, & oriente perdomito, quasi cum loco mutatus ac tempore, estque alia parte orbis ipse aliis reuertens, non militarem sed laetum, seu diuinum potus in morem, vultus suos iam viriles, ac solito molliores, non aere fletos aut marmore, sed infuertes atque exquisitissimis margaritis in triumpho tulit. Exprobatio non leuis Eoi factus vnus in caput expolitus, non siue infultatione quadam victoris omnium populorum atque executione principum sequentium. Quid non enim a Tyrannis iam serua pareretur, quae libera ciuis amantissimi talem hanc insolentiam aspexisset? Neque reliqua triumphum illius humilia magis aut sobria, non arma & equi domitarum gentium (vt mos erat) non captiui memorantur, aut currus, aut phalerae: quod vilissimum in eo legitimus, aurum fuit; gemmae omnia & margarita. Inter multa alicuius ingens sibi, & ingentium thesaurorum ordo bicolor, ita vt singulae gemmae singulis contarent, & vala aurea, & statura, quin & luna quaedam solito ex auro immensi ponderis legitur, aurum & coronae plurae magnae & candidae margaritae inter. Denique mons aut eius illic fuit, totumque illa mirabilis in quadri ductu, ceu ac leonibus & figuris variis animantium frequens, nec non arboribus atque omni pomorum genere confusus, ramos aureos regentibus margaritis montis in vertice, hinc ex rebus horologium artificio vbique vincente materiam, voluebat, mirabile profus ostendit hic

LYCANTHRA

Gemmae.

DEFINITIO ET ETYMOL.

Gemmae materia communis est aqua non pura sunt enim... Gemmae, omnis lapis... Gemmae, omnis lapis...

De Gemmis Dial. xxxvii.

Francisci Petrarca.

G. A. V.

De Gemmis fulgor & species delectant. R. Rerum faecor terre... De Gemmis fulgor & species delectant. R. Rerum faecor terre...

tun his qui mirari inania didicerunt. G. At his rebus delector. R. Credo id quidem, teq. hunc triumphum & cupide spectatum reor & cupidius ducturum & cupidissime possessurum, id tibi pallio nati status animi fuadet. Crede autem & tu mihi, hæc quæ visum visque adeo delectant, semper animæ, sæpe corpori nocuerunt. Illius certe quem loquitur triumphantis gloriæ nil inquam magis obtulit, non Theffalicus dies, non Ægyptia calamitas, ibi enim fortuna succubuit non totus, hic vitio totus, ibi aliena vis aliena perfidia, hic sua fragilitas, sua fuit ambitio. Illic ergo potentiam & vitam, hic animi popularis, modestæq. insignis, famam, magnisque laboribus partum magni nomen, imminuit. Mirum dictu tanto victoriosior contra Hispanos bellicosam gentem, quam contra imbelles & inermes Afaticos apparuit, eoque mirabilis quod in ipsa quoque Asia aliquamdiu integer atq. inuictus, cum se in templo Hierosolymæ omnium opulentissimum vere erectum atq. ab inuentissimum præbisset, ad vitium vixenti vicio non restitit, neque iam amplius vir singularis atque vnicus ut semper fuerat, sed quasi vnus ex multis captus, deiecit, est. Is gemmarum fulgor, ea margaritarum, idque auri pondus fuit. Vicerat iam ante pari prælio Alexandrum Asia, sed parum est vitis victum suis vincere. Illud magnum vicisse victorem sui, post quem nullus ferme ducum steterit inter Asiæ delicias, que in orbem Latium transfecit: vestra vos in patria vicerunt. Nempe si fateri verum vultis, vbi que gentium victores Afatica victoria victi estis: Inunc & amicos oculorum, amorum hostes, & vitæ viciorum fortium gemmas cole. G. Gemmis delector ardentibus. R. At hic variis, ille, pallentibus, implex appetitus, vna vanitas. Audisti vt Pyrho illi, qui cum Romanis bellum gessit, Achates fuit lapis olim pretiosissimus hominum iudicio. Nunc eodem quo præcia rebus sunt, variante viliissimus, in quo quidem species rerum diuersarum representari solere oculis: fama est, hominum iumentorum, fluminum, nemorum, volucrum ferarumque nulla penitus manu artificis sed nature: In illo sane rego (vt Solini verbo vtat) non impressis sed ingentis figuris musæ noem & Apollo erat choreæ nobilis citharista, ipartisi a nexique inuicem gemmæ notis, vt tor ingentium in tam paruo spacio vnaqueque ius discerneret insignibus, præclaris (vt res erant) annulus, addiditque gratiæ regis nomen. Pluris enim sunt res illustrium, sed quid o. illi contulit Achates suas, an bello inuictum, an non dicam mortis non hostili gladio sed faxo quod fœminea etiam tortile manus exortum fecit: Quid inquam vel hunc in Pyrho profuit habuisse? vel hoc nocuit caruisse Fabricio. Curio que quibus ille victis atque Italia pulvis est ducibus. Affirmare autem neutri horum vnquam se futurum animo fuisse, vt horrentem galeam nigridumque nec auro nec gemmis insignem gladium, anulo regio permutaret. Sic mollia quæque despicunt vni fortes, quomodo vero anulum regis ambirent, qui sola virtutis fiducia regem ipsum & regis opes regnumque contemplerent? Contra autem vos, amorum differentia cuncta miramini, & quasi beatorum factura concupiscitis, virtus sola contemnitur. Est & gemmæ alterius fama virtutis, quam Samiorum Tyrannus Polycrates habuit, ferunt fuisse Sardonychem. Is lapillus inter multa preciosa ditissimi hominis preciosissimus habitus, quamobrem qui nihil vnquam sentisset aduersi, palam obsequentis & ancilium insidians fortunæ inuidiam placaturus, nauigio in altum prodit, anulumque ipsum in quo gemma erat manu propria demersit. Vel hic saltem semel dolurus in vita, visus sibi callide transegit cum fortuna si tot lætis hoc vnum triste pensaret. Illa vero nec falli facilis nec mulceri, mala bonis æqua læne componens, plusculum exigebat pro diuturno fauore, breue quidem sed prædurum, vt qui per omnem vitam felicissimus sibi, atque aliis visus esset, in morte miserimus videretur, essetque miserimus. Hinc vitis, hinc supplicis omnibus vnum caput vrgentibus. Itaque velut oblatum respiciens (o fortunæ ludos) pisce quodam internuntio, qui tunc ore anulum excipiens, capiti que illico mensæque eius appositus fuerat, anulum illi tuum, non sine quodam spectantium stupore, restituit. Eam gemmam multis post seculis Augustus Cæsar & precio tactus, & miraculo, inseram aureæ coronæ ad ædem concordiæ dedicasse fertur. Hic rursus interrogo, quid hoc vel tyranno profuit habuisse patriam affligenti, vel Pythagoræ obfuit caruisse communem sibi cum illo patriam & domum propriam & amicos morum eius odio, relinquenti? Nempe tyrannus ille patibulo affixus omnium iudicio summum supplicium pateret, maiore etiam dignus erat. Ille philosophus in pace obiit pro Deo cultus, domus eius pro templo habita est. Tantum inter illius gemmam atque pallium interfuit. Neque vero seu Polycrati tunc Sardonyx ille ne mortu volucrum semel in cruce macerasset, seu modo Ioanni Galliarum regi ne acie victis in manus hostium deueniret, suus valuit prætare carbunculus, quem die illa in digito eius inuentum ereptumque sibi & post annos ab amico quodam orbe alio redemptum remissumque cernere fuit, ac tangere in precii insinuit. Sed nullus efficaciz, nullusque operæ, nisi cuius & reliquæ id genus. Gemmas enim lucida non nego ne sentiat contradicam. Nego vitæ, nego vtiliam vim habere, nisi illam, que vulgo etiam fertur. Pollunt ferarum quoque durum confringere, atque arcus exhaurire. G. Vtunque in precio sunt gemmæ, hæcque animum delectant. R. Atqui demeritæ iummæ est multam curam rebus impendere,

quæ & si aliquid videantur, in se nihil sunt. Hoc colorum, ac præiungo delectari. Quid in his laboribus co felicitas non conferunt, sed nec meritis delectantur neque contrario abentes. Et si multa equidem delectantur rabila scripta sunt, non veritati rerum nec vilitati stupori operam dantibus, præcipueque Magis, quibus integros implere (tantum erat otii) poterunt. hac in parte cum Plinio secundo conuenit, & quoque non sine contemptu & ritu generis humani stultam credulitatem vni opinionibus implentibus suis ineptis oblectarent. G. Delector gemmæ, quæ aliquam vim iniecit. R. Quænam illa sit audisti, videri tamen illa est mercatorum ac scriptorum collata gratia tantum arte contentis ac scripturam collata que firmatis, quæ multo est fatius vel prudentes significæ contemere, quam calere omnia gemmarum retelæque & vitia. Hic enim à Plinio (cuius multa plura sentio. Ille quidem falsas deprehendit arte seu non pollicetur, quando inquit etiam luxuriam aduertentur niri deest. Mea vero sententia non munita de qua ria est. Sed inermis & fida circulatorum intermaranda, vt circumuenta sepius & illata, quando aliter damnis & fraudibus castigetur.

De gemmarum poculis DIAL. XXXVII.

G. AV.

Iuuat gemmis bibere. R. Cauti gemmas ac potus est, non virum modo rem fragilium, ac potus mundissimamque despiciens, sed argentum, humanæ olim cupiditatis victimam meam. Inuicem quo auaritia luxuriam excederet. Non si sit d. gna m hoc Poeta dum d. ceret: *Hic perit exodur vt perit res.* Malum ingens nec iustitæ tantum, sed humani vt iustis vnde oritur, addidit, vt gemma bibat, horum caua, vt cum calix argenteus diuino cultu us humano vti parum sit, nisi precium faciente etiam peregrino artificio excauerit, quibus bibentio, & polluta mendacis atque spurcis labra res & potui in commoda, voluptate interpellante operosa, & custodiæ difficilis, & saluti anceps Verum namque est illud alterius Poetæ, *vnde a amato d. bibis. Tunc illa vime cum pocula sumis gemmas.* bere gloriolum r. or. R. Superbia dum se antilliter gita nec ruitam, ea libentibus bibitis quam fecit quam lapide. Sic vitæ vitis vincuntur, & galantur sollicitat vini iaport quam infolentiam scypha cono ad gemmarum radios, hunc ituporem nullo non prudem abstrahim, non tantum pecuniaz, sed virtutis ille Virgilius euerfor patriæ hoc ipso de quo loquimur quærit, iustitia, fel. & pietate, operas bibi dupl. sci, & vt gemma bibat euenit atq. hominem obliuiter gemmas vitior poculis. R. Est fortasse alia d. radix, neque solus fulgor all. ci, sed aliquid latens in omnes gemmas vni vites atque virtutes explicat. um. quæ de his dicuntur aut scribuntur pars septima nec septuagesima vera est, neque profecto cenentur Plinius ait) Nulla fraus vitæ lucrosior: quis miratur rofior? Non quod gemmarum quam rerum carerent contractus, quippe quas raritas preciosas facit, sed rarior est veritas, neq. enim alicubi, vel experientia maior licentia mentendi, vel mendacii fructus videntia liberior, vel confusurudo frequentior. Quomodo in nobis verum profutur, an illud forsitan verum turgum authoritas & super illam fundata vulgi habet tati resistere Amethyso? Parum ne igitur caute sit poculis hæc gemma delectari? Ludo tecum. Sæpe Neinpe vt hoc vni tribum, quidam metere: nullis ingenium fuit, vt cum gustu bibentis delectat illine sensib. delinitis ambitiosior lætior, sit ebrietat (lor) & verior rei huius & certior causâ, cum in vitæ ipsa que aduersus ebrietatem quasi belli dux est, uti umphare fibrietas sola potest vt vino modico matoris optimi sententiam eoq. ipso nō ad voluptatem stomachi ægritudines depellendas, vino inquam explymph. siq. perdomito: Merita autem potestis incedere tum, seu iuga euadere, seu aquarum ditium exoptare. Scire & meminisse in vino magno, ac feruore pro bro & nimio, multam pudoris ac dolo ispenitentia inesse, cam quocunq. te vertenti, oculis inegit, neque pna mentis posse d. stimulari. Hac sum arma conat lud vitia. Quis hic Amethyso, seu gemma conat? Mentis sunt id Magi, fueruntque qui crederent re iobrietatis, intripidi biberent. Perisse quidem pudenter vt plurima, ita ite credulum vulgus vt omni igitur rerum est, nihil aliud vobis hanc, rōqueque

funt. Hoc... in his labor... ificere decem... equidem h... nec vilitate... ue a Magi... i pontific... uicit, & h... enis huma... us implere... gemmis, qu... caudis, v... rum collar... ra etiam... prudente... ma gemma... us multa... arte sua... nam aliter... menda neq... miter arm... do ante e...

sibi Pyrgoteles sumpsit nomen, eo quod vnus è cunctis sui generis idoneus Alexandro vnus est sculpendæ sui oris imagini, quo postmodum diuus Augustus vnus est, cum gemma illa qua erat vti solitus in iocos hominum abiisset, vt phinxenigmatica diceretur, ita vt preter exactiõnum difficultates, ipsa quoque signi perplexitas verecundissimo principi pareat & videretur inuidiam. Huic proximi magni nominis in hac arte Dioscorides fuit, cuius cum opes exprimeret, nomen siluisse Plinium miror. Hic est enim qui ipsius diui Augusti se ipsi effigiem, qua ad extremum & ipse dum vixit, & post eum multi principum vti sent, eae vel Casareis oris veneratio, vel admiratio fuit artificis. Et nunc ego tanto de gemmis habito sermone, quas seu natura integras solidasq; voluptatibus vestris exhibet, seu ars cauat, quæro exte quanto amplius delectare animum debeat sine precio aut labore parabilis splendor æthereus? Imo ne is quidem, sed qui huius & illius fons ac principium lucis est? Rutili Carbunculi, virides Smaragdi, fereni Sapphiri, candidæ Margaritæ sic allicunt: nec iolis fulgor, aut siderum, nec terræ virosi aut arborum, nec ferentis, nec candor nitidus tangit Auroræ. Stupetis facies manû hominum gemmis insculptas, nec artificis stupetis ingenium, imo vero neque illarum veneramini, totque tam claris ad verum vis agnoscitis, qui gemmas ipsas qui que ingenium, qui manus, qui que oculos fecit, quibus hæc cernerentur atque intelligerentur, & fierent. O semper viliùm miratores rerum: semperque nobilium contemptores.

Genealogia.

DEFINITIO.

GENEALOGIA est generatiõnis series Componiturque ex tribus, id est generatione, & sex sermone. Hebr. Lechas: Nehem. 7. 5. a verbo Lechas, Recensuit se per genealogiam, censuit familiam suam, numerauit se per originem generatiõnis & profapia.

LOCUS BIBLICUS.

Genealogia, 2. Machab. 1. Genealogia non magnopere curanda. 1. Tim. 1. 4. Tit. 3. 9. Generatio, Græcis, γέννησις & γένος, pro historica rerum narratione, Gen. 5. 9. & 25. 19. & 32. 2. & sic accipi debere hoc vocabulum manifestum est, quia hic titulus generatiõnis ad totam historiã accommodatur, quæ postea subiungitur, vt sit sensus: Hæc sunt quæ acciderunt Noe, Isaac, &c. pro primo ortu & origine. Gen. 2. 4. pro generis supputatione & genealogia, 10. 1. & 25. 12. & 36. 1. Ruth. 4. 18. pro vnus seculi, seu ætatis hominibus. Gen. 15. 16. Hebr. 3. 10. id est, progænie vnus ætatis. Matth. 11. 16. & 23. 30. pro ætate, 24. 40. pro naturitate, Matth. 1. 18. Generatiõ spiritualis, Ioan. 1. 13. 1. Cor. 4. 15. Generandi vim indidit Deus omnibus quæ super terram sunt. Gen. 1. 11. & 5. 0. 1. 7. Generatio, pro duratione perpetua, Esai. 53. 8. Act. 8. 35. pro cognatione, Gen. 31. 3. pro genitura, Ezech. 16. 3. 1. Tim. 2. 15. pro gente & natione. Matth. 12. 39. & c. Act. 2. 40. Hebr. 3. 10. pro genere. Luc. 16. 8. Hebr. 7. 6. Generatiõ Dei, seu qui genitus est ex Deo, 1. Ioan. 5. 18.

Generosus, Generositas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Generosus Græcis γέννησις, hoc, ita differt à nobili, quod nobile est, id quod ex bono prodiit genere: Generosum, quod non à sui natura degenerauit, se. Arist. 1. 1. de Anim. Generosus est præclaro genere natus, vnde generositas, hoc est, nobilitas, & generose, nobiliter. Viri nobiles & generosi vocantur ab Hebræis Bene Chorim, i. heroum filii. A voce Hebræa sunt Græca & Latini genes & heroes, Chorim vero, heroes illustres viri, nobiles, togati, seu toga candida vcentes, viri vultu ingenuo, illustri, candido siue heroico conspicui, herus, dominus. In plurali numero hæc vox Chorim occurrit, non in singulari. A fortibus enim & heroibus alii heroes generantur, Columba parit aquilam.

SENTENTIA PHILOSOPHICA.

Generositas sita est in generis virtute, ne à natura desciscat. Arist. Rhet. 2. Generosum est, quod à sua natura non degenerat. Idem hist. Animal. cap. 3.

De Gemmarum signis. Dial. XXIX.

G. V.

Gemma expressit mulcor. R. Accessit (non infector) ad decus quidam artis ornatus, & minutos in vultus, inque vultum gemmas sculpi. Subtiliora quid in inter ingenui ingenium amicum multis in quo illos quod auri viderentur, & laudatum caput calce impia ad inferos derudendum, & habetis & spernit, aut certe modestus colus

Generositas est virtus ingenui moris, facilitas animi ad dicenda pariter & agenda, *Speusipp. in Plat. desip.*

Generosi hominis est, honestis rationibus victoriam quaerere; turpibus, ne salutem quidem. *Plut. in Sertorio.*

Generosos homines semper & ubique fortiter agere decet. *Procop. de Bello Vandali. lib. 2.*

Viri generosi & fortes, vel saliqua vna in re fortasse fallantur, vel vtrinq; ad vota aliquid sibi minus successerit, apud hostes existimant suam auctoritatem imminui. *Idem de bello Goth. lib. 1.*

Nobiles & fortes viri, antequam contumeliam patiantur, mortem sibi anteponendam putant. *Xiphilin. in Cas. Augusto.*

Turpe est, generosum hominem ingenium in vilibus rebus occupare. *Niceph. Greg. hist. lib. 9.*

Est animi generosi contemere quae vulgus hominum efficit. *Ph. Commianus, lib. 2. de bello Neapol.*

¶ APOPHTHEGMATA. De generose dictis.

Polydorus Alcaemenis F. in eum qui non cessabat hostibus minitari: Non intelligis, inquit, te maximam v. odicta partem frustra consumere? Nam qui cupit inimicum velle, nihil aliud efficit, minando, nisi vt praemonito inimico, stupidi maiores itruat inuidias. *Plut. in Lacon.*

Alysiades. postquam Agis superatus est apud Megalopolin in bello aduersus Antigonum, cuidam dicenti: Quid nunc acturi estis Lacedaemonii? Macedonibusne seruituri? Quid tandem inquiturum Antigonus veterate potest, quo minus in pugna pro patria mortem appetamus. *ibid.*

Agasicles. cuidam dicenti, admirari sese, quod cum discendi tam audis esset, tamen non adiugeter sibi Philophanera sophistam, regali prorsus indole respondit: Eorum discipulus esse volo, quorum sum & filius, significans non minus interesse quos nactus sis parentes, quam quos informatores & educatores adlectas. *ibid.*

Anonymus. Itheban cum debellatis ac fugatis apud Leuctra Lacedaemonis, ad ipsum venisset Eurotam, & quidam gloriabundus dixisset: Vbi nunc sunt Lacones? Sparanus ab illis captus, Non adfuit, inquit, alioqui vos huc non venissetis. Ne victus quidem & captus potuit indolis Laconice obtulisci, Nec tulit viri incantiam. *ibid.*

Ephori. Cum Lacedaemoniorum rex polliceretur se funditus euerfurum ciuitatem quandam, quae saepenumero Lacedaemonis negotium exhibuerat, non permiserunt Ephori, dicentes: nequam abolebis iuuenum coram, vt ibeni insectam appellabant contem iuuentus, eo quod hostibus ipsa iuuentus aceretur ad belandum. *ibid.*

Anonymus. Mos erat apud Lacedaemonios, vt rex hostes aggrederetur, praecedente quopiam gestante coronam, qui in certamine victor aliquando nullisset coronam. Cum igitur Lacon quidam in Olympi magnam pecuniae vim respulisset, & coronam praetulisset eidem dicenti: Quid emolumentum tibi adfert victoria? ridens respondit: Ante regem, inquit, coronatus incedens pugnao cum hostibus. *ibid.*

Anonymus. apud Lacedaemonios duo pueri cum inter se pugnasent, & vnus alteri lethale vulnus infixisset, puerorum sodales laetitiam morientem consolantur, ac pollicentur vltionem. At ille, Nequaquam, inquit, de vltione cogitandum est: quando quidem ego idem facturus eram, quod fecit ipse, si potuissent. *ibid.*

Anonymus. Lacon quidam sagitta percussus, cum animam agerret, dicebat: Non me mouet quod morior, sed partim quod ab imbelli sagittario, ac mulierculae simili, partim quod nullo facinore edito morior. *Plut. in Lacon.*

¶ SIMILITVDINES.

Socrati. quemadmodum equus non generosus vocatur ac iudicatur, qui instructus apparatu magnifico fuerit, sed qui natura sit egregius: Ita neq; vir bonus, qui dominus est praeciose stupellectilis, sed qui animum generosum possidet. *Apud Stob. serm. 1. de prudentia.*

Gentis atq; familiae non minus quam arboris Generositas ex fructuum probitate cognoscitur, & ex virtutis suae merito diligitur. Quod quidem meritum, quo diutius in eadem stirpe per plures aetates transfunditur, eo certe praeciosior atq; generosior haec haberi debet, atq; stemmatibus exornari splendidioribus. virtus enim honore, gloriaq; non minus in animo humano quam in agro plantarum fructus, cultu promouetur. *Steph. P. in mand. in Herculi. Prodic.*

Gens. Gentes.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

GENS Israelitica, in 12. tribus distincta, sub Robamo regnum Iudicum & Israeliticum diuisa tandem, Iudaeorum gens & natio dicta est. *Luc. 7. 5. Ioan. 11. 48. Et 18. 35. Act. 10. 24. 26. 28. cap.*

Gens, electi Dei. *1. Sam. 33. 12. Es. 26. 20. Petr. 2. 10. Act. 17. 24. 26. 28. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Gens, natio, populus turba numerosissima, in qua viuens. *Gen. 15. 14. Ps. 105. 13. 1. Chron. 14. 34. Es. 44. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Gens hypo critiz, impii nebulones in populo Iudaico. *1. Cor. 11. 4. Et 10. 6. Et 49. 7.*

Gens figurate sumitur pro locustarum numerum, quibus quae fruges terrae consumpserunt. *Is. 17. 1. 6.*

Gentes Synecdochice, pro primis parentibus & gentium oppositarum. *Gen. 25. 23.*

Gentes, populi, praeter Iudaeos, extra Iudaeam habitantes, quorum magna pars ad salutis aeternae cognationem, familiae Dei per fidem in Christum recepta. *10. 5. Et 22. 18. Ps. 124. 2. 8. Es. 44. 2. 2. Act. 13. 47. Rom. 1. 5. 1. Cor. 11. 2. Et 22. 2.*

Gentes, incolae orbis, *Es. 40. 35. 17. Matth. 22. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Gentes, Antichristi mancipia, *Apoc. 13. 14. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

¶ LOCI BIBLICI.

Gentes omnes in gloriam Dei creatae, *Deut. 10. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Gentium abominaciones fugienda, *Deut. 12. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Gentium conuersatio ante Christum cognita, *1. Per. 4. 7. 3. Act. 14. 16. Gentium conuersio & vocatio. Gen. 9. 27. Et 17. 1. 5. 18. Et 48. 10. Deut. 32. 21. 1. Sam. 22. 18. 4. 4. Et 22. 9. 29. 30. 31. Et 22. 11. Et 22. 12. Es. 49. 1. 2. Es. 49. 6. 1. 2. Es. 49. 12. Es. 49. 13. Es. 49. 14. Es. 49. 15. Es. 49. 16. Es. 49. 17. Es. 49. 18. Es. 49. 19. Es. 49. 20. Es. 49. 21. Es. 49. 22. Es. 49. 23. Es. 49. 24. Es. 49. 25. Es. 49. 26. Es. 49. 27. Es. 49. 28. Es. 49. 29. Es. 49. 30. Es. 49. 31. Es. 49. 32. Es. 49. 33. Es. 49. 34. Es. 49. 35. Es. 49. 36. Es. 49. 37. Es. 49. 38. Es. 49. 39. Es. 49. 40. Es. 49. 41. Es. 49. 42. Es. 49. 43. Es. 49. 44. Es. 49. 45. Es. 49. 46. Es. 49. 47. Es. 49. 48. Es. 49. 49. Es. 49. 50. Es. 49. 51. Es. 49. 52. Es. 49. 53. Es. 49. 54. Es. 49. 55. Es. 49. 56. Es. 49. 57. Es. 49. 58. Es. 49. 59. Es. 49. 60. Es. 49. 61. Es. 49. 62. Es. 49. 63. Es. 49. 64. Es. 49. 65. Es. 49. 66. Es. 49. 67. Es. 49. 68. Es. 49. 69. Es. 49. 70. Es. 49. 71. Es. 49. 72. Es. 49. 73. Es. 49. 74. Es. 49. 75. Es. 49. 76. Es. 49. 77. Es. 49. 78. Es. 49. 79. Es. 49. 80. Es. 49. 81. Es. 49. 82. Es. 49. 83. Es. 49. 84. Es. 49. 85. Es. 49. 86. Es. 49. 87. Es. 49. 88. Es. 49. 89. Es. 49. 90. Es. 49. 91. Es. 49. 92. Es. 49. 93. Es. 49. 94. Es. 49. 95. Es. 49. 96. Es. 49. 97. Es. 49. 98. Es. 49. 99. Es. 49. 100.*

Gentium conuersio ante Christum cognita, *1. Per. 4. 7. 3. Act. 14. 16. Gentium conuersio & vocatio. Gen. 9. 27. Et 17. 1. 5. 18. Et 48. 10. Deut. 32. 21. 1. Sam. 22. 18. 4. 4. Et 22. 9. 29. 30. 31. Et 22. 11. Et 22. 12. Es. 49. 1. 2. Es. 49. 6. 1. 2. Es. 49. 12. Es. 49. 13. Es. 49. 14. Es. 49. 15. Es. 49. 16. Es. 49. 17. Es. 49. 18. Es. 49. 19. Es. 49. 20. Es. 49. 21. Es. 49. 22. Es. 49. 23. Es. 49. 24. Es. 49. 25. Es. 49. 26. Es. 49. 27. Es. 49. 28. Es. 49. 29. Es. 49. 30. Es. 49. 31. Es. 49. 32. Es. 49. 33. Es. 49. 34. Es. 49. 35. Es. 49. 36. Es. 49. 37. Es. 49. 38. Es. 49. 39. Es. 49. 40. Es. 49. 41. Es. 49. 42. Es. 49. 43. Es. 49. 44. Es. 49. 45. Es. 49. 46. Es. 49. 47. Es. 49. 48. Es. 49. 49. Es. 49. 50. Es. 49. 51. Es. 49. 52. Es. 49. 53. Es. 49. 54. Es. 49. 55. Es. 49. 56. Es. 49. 57. Es. 49. 58. Es. 49. 59. Es. 49. 60. Es. 49. 61. Es. 49. 62. Es. 49. 63. Es. 49. 64. Es. 49. 65. Es. 49. 66. Es. 49. 67. Es. 49. 68. Es. 49. 69. Es. 49. 70. Es. 49. 71. Es. 49. 72. Es. 49. 73. Es. 49. 74. Es. 49. 75. Es. 49. 76. Es. 49. 77. Es. 49. 78. Es. 49. 79. Es. 49. 80. Es. 49. 81. Es. 49. 82. Es. 49. 83. Es. 49. 84. Es. 49. 85. Es. 49. 86. Es. 49. 87. Es. 49. 88. Es. 49. 89. Es. 49. 90. Es. 49. 91. Es. 49. 92. Es. 49. 93. Es. 49. 94. Es. 49. 95. Es. 49. 96. Es. 49. 97. Es. 49. 98. Es. 49. 99. Es. 49. 100.*

Gentium conuersio ante Christum cognita, *1. Per. 4. 7. 3. Act. 14. 16. Gentium conuersio & vocatio. Gen. 9. 27. Et 17. 1. 5. 18. Et 48. 10. Deut. 32. 21. 1. Sam. 22. 18. 4. 4. Et 22. 9. 29. 30. 31. Et 22. 11. Et 22. 12. Es. 49. 1. 2. Es. 49. 6. 1. 2. Es. 49. 12. Es. 49. 13. Es. 49. 14. Es. 49. 15. Es. 49. 16. Es. 49. 17. Es. 49. 18. Es. 49. 19. Es. 49. 20. Es. 49. 21. Es. 49. 22. Es. 49. 23. Es. 49. 24. Es. 49. 25. Es. 49. 26. Es. 49. 27. Es. 49. 28. Es. 49. 29. Es. 49. 30. Es. 49. 31. Es. 49. 32. Es. 49. 33. Es. 49. 34. Es. 49. 35. Es. 49. 36. Es. 49. 37. Es. 49. 38. Es. 49. 39. Es. 49. 40. Es. 49. 41. Es. 49. 42. Es. 49. 43. Es. 49. 44. Es. 49. 45. Es. 49. 46. Es. 49. 47. Es. 49. 48. Es. 49. 49. Es. 49. 50. Es. 49. 51. Es. 49. 52. Es. 49. 53. Es. 49. 54. Es. 49. 55. Es. 49. 56. Es. 49. 57. Es. 49. 58. Es. 49. 59. Es. 49. 60. Es. 49. 61. Es. 49. 62. Es. 49. 63. Es. 49. 64. Es. 49. 65. Es. 49. 66. Es. 49. 67. Es. 49. 68. Es. 49. 69. Es. 49. 70. Es. 49. 71. Es. 49. 72. Es. 49. 73. Es. 49. 74. Es. 49. 75. Es. 49. 76. Es. 49. 77. Es. 49. 78. Es. 49. 79. Es. 49. 80. Es. 49. 81. Es. 49. 82. Es. 49. 83. Es. 49. 84. Es. 49. 85. Es. 49. 86. Es. 49. 87. Es. 49. 88. Es. 49. 89. Es. 49. 90. Es. 49. 91. Es. 49. 92. Es. 49. 93. Es. 49. 94. Es. 49. 95. Es. 49. 96. Es. 49. 97. Es. 49. 98. Es. 49. 99. Es. 49. 100.*

Gentium conuersio ante Christum cognita, *1. Per. 4. 7. 3. Act. 14. 16. Gentium conuersio & vocatio. Gen. 9. 27. Et 17. 1. 5. 18. Et 48. 10. Deut. 32. 21. 1. Sam. 22. 18. 4. 4. Et 22. 9. 29. 30. 31. Et 22. 11. Et 22. 12. Es. 49. 1. 2. Es. 49. 6. 1. 2. Es. 49. 12. Es. 49. 13. Es. 49. 14. Es. 49. 15. Es. 49. 16. Es. 49. 17. Es. 49. 18. Es. 49. 19. Es. 49. 20. Es. 49. 21. Es. 49. 22. Es. 49. 23. Es. 49. 24. Es. 49. 25. Es. 49. 26. Es. 49. 27. Es. 49. 28. Es. 49. 29. Es. 49. 30. Es. 49. 31. Es. 49. 32. Es. 49. 33. Es. 49. 34. Es. 49. 35. Es. 49. 36. Es. 49. 37. Es. 49. 38. Es. 49. 39. Es. 49. 40. Es. 49. 41. Es. 49. 42. Es. 49. 43. Es. 49. 44. Es. 49. 45. Es. 49. 46. Es. 49. 47. Es. 49. 48. Es. 49. 49. Es. 49. 50. Es. 49. 51. Es. 49. 52. Es. 49. 53. Es. 49. 54. Es. 49. 55. Es. 49. 56. Es. 49. 57. Es. 49. 58. Es. 49. 59. Es. 49. 60. Es. 49. 61. Es. 49. 62. Es. 49. 63. Es. 49. 64. Es. 49. 65. Es. 49. 66. Es. 49. 67. Es. 49. 68. Es. 49. 69. Es. 49. 70. Es. 49. 71. Es. 49. 72. Es. 49. 73. Es. 49. 74. Es. 49. 75. Es. 49. 76. Es. 49. 77. Es. 49. 78. Es. 49. 79. Es. 49. 80. Es. 49. 81. Es. 49. 82. Es. 49. 83. Es. 49. 84. Es. 49. 85. Es. 49. 86. Es. 49. 87. Es. 49. 88. Es. 49. 89. Es. 49. 90. Es. 49. 91. Es. 49. 92. Es. 49. 93. Es. 49. 94. Es. 49. 95. Es. 49. 96. Es. 49. 97. Es. 49. 98. Es. 49. 99. Es. 49. 100.*

Gentium conuersio ante Christum cognita, *1. Per. 4. 7. 3. Act. 14. 16. Gentium conuersio & vocatio. Gen. 9. 27. Et 17. 1. 5. 18. Et 48. 10. Deut. 32. 21. 1. Sam. 22. 18. 4. 4. Et 22. 9. 29. 30. 31. Et 22. 11. Et 22. 12. Es. 49. 1. 2. Es. 49. 6. 1. 2. Es. 49. 12. Es. 49. 13. Es. 49. 14. Es. 49. 15. Es. 49. 16. Es. 49. 17. Es. 49. 18. Es. 49. 19. Es. 49. 20. Es. 49. 21. Es. 49. 22. Es. 49. 23. Es. 49. 24. Es. 49. 25. Es. 49. 26. Es. 49. 27. Es. 49. 28. Es. 49. 29. Es. 49. 30. Es. 49. 31. Es. 49. 32. Es. 49. 33. Es. 49. 34. Es. 49. 35. Es. 49. 36. Es. 49. 37. Es. 49. 38. Es. 49. 39. Es. 49. 40. Es. 49. 41. Es. 49. 42. Es. 49. 43. Es. 49. 44. Es. 49. 45. Es. 49. 46. Es. 49. 47. Es. 49. 48. Es. 49. 49. Es. 49. 50. Es. 49. 51. Es. 49. 52. Es. 49. 53. Es. 49. 54. Es. 49. 55. Es. 49. 56. Es. 49. 57. Es. 49. 58. Es. 49. 59. Es. 49. 60. Es. 49. 61. Es. 49. 62. Es. 49. 63. Es. 49. 64. Es. 49. 65. Es. 49. 66. Es. 49. 67. Es. 49. 68. Es. 49. 69. Es. 49. 70. Es. 49. 71. Es. 49. 72. Es. 49. 73. Es. 49. 74. Es. 49. 75. Es. 49. 76. Es. 49. 77. Es. 49. 78. Es. 49. 79. Es. 49. 80. Es. 49. 81. Es. 49. 82. Es. 49. 83. Es. 49. 84. Es. 49. 85. Es. 49. 86. Es. 49. 87. Es. 49. 88. Es. 49. 89. Es. 49. 90. Es. 49. 91. Es. 49. 92. Es. 49. 93. Es. 49. 94. Es. 49. 95. Es. 49. 96. Es. 49. 97. Es. 49. 98. Es. 49. 99. Es. 49. 100.*

Gentium conuersio ante Christum cognita, *1. Per. 4. 7. 3. Act. 14. 16. Gentium conuersio & vocatio. Gen. 9. 27. Et 17. 1. 5. 18. Et 48. 10. Deut. 32. 21. 1. Sam. 22. 18. 4. 4. Et 22. 9. 29. 30. 31. Et 22. 11. Et 22. 12. Es. 49. 1. 2. Es. 49. 6. 1. 2. Es. 49. 12. Es. 49. 13. Es. 49. 14. Es. 49. 15. Es. 49. 16. Es. 49. 17. Es. 49. 18. Es. 49. 19. Es. 49. 20. Es. 49. 21. Es. 49. 22. Es. 49. 23. Es. 49. 24. Es. 49. 25. Es. 49. 26. Es. 49. 27. Es. 49. 28. Es. 49. 29. Es. 49. 30. Es. 49. 31. Es. 49. 32. Es. 49. 33. Es. 49. 34. Es. 49. 35. Es. 49. 36. Es. 49. 37. Es. 49. 38. Es. 49. 39. Es. 49. 40. Es. 49. 41. Es. 49. 42. Es. 49. 43. Es. 49. 44. Es. 49. 45. Es. 49. 46. Es. 49. 47. Es. 49. 48. Es. 49. 49. Es. 49. 50. Es. 49. 51. Es. 49. 52. Es. 49. 53. Es. 49. 54. Es. 49. 55. Es. 49. 56. Es. 49. 57. Es. 49. 58. Es. 49. 59. Es. 49. 60. Es. 49. 61. Es. 49. 62. Es. 49. 63. Es. 49. 64. Es. 49. 65. Es. 49. 66. Es. 49. 67. Es. 49. 68. Es. 49. 69. Es. 49. 70. Es. 49. 71. Es. 49. 72. Es. 49. 73. Es. 49. 74. Es. 49. 75. Es. 49. 76. Es. 49. 77. Es. 49. 78. Es. 49. 79. Es. 49. 80. Es. 49. 81. Es. 49. 82. Es. 49. 83. Es. 49. 84. Es. 49. 85. Es. 49. 86. Es. 49. 87. Es. 49. 88. Es. 49. 89. Es. 49. 90. Es. 49. 91. Es. 49. 92. Es. 49. 93. Es. 49. 94. Es. 49. 95. Es. 49. 96. Es. 49. 97. Es. 49. 98. Es. 49. 99. Es. 49. 100.*

Gentium conuersio ante Christum cognita, *1. Per. 4. 7. 3. Act. 14. 16. Gentium conuersio & vocatio. Gen. 9. 27. Et 17. 1. 5. 18. Et 48. 10. Deut. 32. 21. 1. Sam. 22. 18. 4. 4. Et 22. 9. 29. 30. 31. Et 22. 11. Et 22. 12. Es. 49. 1. 2. Es. 49. 6. 1. 2. Es. 49. 12. Es. 49. 13. Es. 49. 14. Es. 49. 15. Es. 49. 16. Es. 49. 17. Es. 49. 18. Es. 49. 19. Es. 49. 20. Es. 49. 21. Es. 49. 22. Es. 49. 23. Es. 49. 24. Es. 49. 25. Es. 49. 26. Es. 49. 27. Es. 49. 28. Es. 49. 29. Es. 49. 30. Es. 49. 31. Es. 49. 32. Es. 49. 33. Es. 49. 34. Es. 49. 35. Es. 49. 36. Es. 49. 37. Es. 49. 38. Es. 49. 39. Es. 49. 40. Es. 49. 41. Es. 49. 42. Es. 49. 43. Es. 49. 44. Es. 49. 45. Es. 49. 46. Es. 49. 47. Es. 49. 48. Es. 49. 49. Es. 49. 50. Es. 49. 51. Es. 49. 52. Es. 49. 53. Es. 49. 54. Es. 49. 55. Es. 49.*

funt. Hoc... in his labor... ificere decem... equidem h... nec vilitate... ue a Magi... i pontific... uicit, & h... enis huma... us implere... gemmis, qu... caudis, v... rum collar... ra etiam... prudente... ma gemma... us multa... arte fua... nam alio... menda neq... miter arm... do ante e...

sibi Pyrgoteles fumpfit nomen, eo quod vnus e cunctis fui generis idoneus Alexandro vnus est fculpense fui oris imagini, quo postmodum diuus Augustus vnus est, cum gemma illa qua erat vti solitus in iocos hominum abisset, vt phinxenigmatica diceretur, ita vt preter exactioem difficultates, ipsa quoque signi perplexitas verecundissimo principi parere videretur inuidiam. Huic proximi magni nominis in hac arte Dioscorides fuit, cuius cum opes exprimeret, nomen siluisse Plinium miror. Hic est enim qui ipse diui Augusti fculpfit effigiem, qua ad extremum & ipse dum vixit, & post eum multi principum vti sunt, ea vel Casare oris veneratio, vel admiratio fuit artificis. Et nunc ego tanto de gemmis habito sermone, quas seu natura integras solidaq; voluptatibus vestris exhibet, seu ars cauat, quare exte quanto amplius delectare animum debe- ret sine precio aut labore parabilis splendor aetheris? Imo ne is quidem, sed qui huius & illius fons ac principium lucis est? Rutili Caribunculi, virides Smaragdi, fereni Sapphiri, candida Margarite sic allicunt: nec iolis fulgor, aut siderum, nec terrae virosi aut arborum, nec ferentis, nec candor nitidus tangit Aurorae. Stupetis facies manu hominum gemmis insculptas, nec artificis stupetis ingenium, imo vero neque illarum veneramini, totque tam claris ad verum vis agnoscitis, qui gemmas ipsas quiue ingenium, qui manus, quiue oculos fecit, quibus hae cernerentur atque intelligerentur, & fierent. O semper viliam miratores rerum: semperque nobilium contemptores.

Genealogia.

DEFINITIO.

GENEALOGIA est generacionis series Componiturque de rōg... id est generacione, & sermone. Hebr. *Lehas*: *Nehem. 7. 5.* a verbo *Lehas*, Recensuit se per genealogiam, censuit familiam suam, numerauit se per originem generacionis & profapia.

LOCUS BIBLICUS.

Genealogia, *2. Machab. 1. 2.* Genealogia non magnopere curanda. *1. Tim. 1. 4. Tit. 3. 9.* Generatio, Graecis, *γενεα* & *γενεα*, pro historica rerum narratione, *Gen. 5. 9. & 25. 19. & 32. 2.* & sic accipi debere hoc vocabulum manifestum est, quia hic titulus generum ad totam historiam accommodatur, quae postea subiungitur, vt sit sensus: Hae sunt quae acciderunt Noe, Haaco, &c. pro primo ortu & origine. *Gen. 2. 4.* pro generis supputatione & genealogia, *10. 1. & 25. 12. & 36. 1. Ruth. 4. 18.* pro vnus seculi, seu aetatis hominibus. *Gen. 15. 16. Hebr. 3. 10.* id est, progene vnus aetatis. *Matth. 11. 16. & 23. 30.* pro aetate, *2. 4. 40.* pro natiuitate, *Matth. 1. 18.* Generatio spiritualis, *Ioan. 1. 13. 1. Cor. 4. 15.* Generandi vim indidit Deus omnibus quae super terram sunt. *Gen. 1. 11. & 5. 0. 1. 7.* Generatio, pro duratione perpetua, *Esai. 53. 8. Act. 8. 35.* pro cognatione, *Gen. 31. 3.* pro genitura, *Ezech. 16. 3. 1. Tim. 2. 15.* pro gente & natione. *Matth. 12. 39. & c. Act. 2. 40. Hebr. 3. 10.* pro genere. *Luc. 16. 8. Hebr. 7. 6.* Generatio Dei, seu qui genitus est ex Deo, *1. Ioan. 5. 18.*

Generofus, Generofitas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Generofus Graeci *γενεος*, *ος*, h. ita differt a nobili, quod nobilitate est, id quod ex bono prodiit genere: Generofum, quod non a sua natura degenerauit. *se. Arist. 1. 1. de Anim.* Generofus est praecelso genere natus, vnde generofitas, hoc est, nobilitas, & generofe, nobiliter. Viri nobiles & generofi vocantur ab Hebraeis *Bene Chorim*, i. heroum filii. A voce Hebraea fluunt Graeca & Latini *genes* & heroes, *Chorim* vero, heroes, illustres viri, nobiles, togati, seu toga candida vcentes, viri vultu ingenuo, illustri, candido siue heroico conspicui, herus, dominus. In plurali numero haec vox *Chorim* occurrit, non in singulari. A fortibus enim & heroibus alii heroes generantur, Columba parit aquilam.

SENTENTIA PHILOSOPHICA.

Generofitas sita est in generis virtute, ne a natura desciscat. *Arist. Rhet. 2.* Generofum est, quod a sua natura non degenerat. *Idem hist. Animal. cap. 3.*

De Gemmarum signis. Dial. XXIX. GAV. Gemma expressit mulcor. R. Accessit (non inficior) ad... detur quidam artis ornatus, & minutos in vultus, inque... vltum gemmas fculpi. Subtiliora quid in inter ingeni... ammentum, vbi & Amethystus inter lapides vel impressionem... vel lacessit propter (vt perhibent) & interartifices prunum.

Generositas est virtus ingenui moris, facilitas animi ad dicenda pariter & agenda, *Speusipp. in Plat. desip.*

Generosi hominis est, honestis rationibus victoriam quaerere; turpibus, ne salutem quidem. *Plut. in Sertorio.*

Generosos homines semper & ubique fortiter agere decet. *Procop. de Bello Vandali. lib. 2.*

Viri generosi & fortes, vel saliqua vna in re fortasse fallantur, vel vtrinq; ad vota aliquid sibi minus successerit, apud hostes existimant suam auctoritatem imminui. *Idem de bello Goth. lib. 1.*

Nobiles & fortes viri, antequam contumeliam patiantur, mortem sibi anteponendam putant. *Xiphilin. in Cas. Augusto.*

Turpe est, generosum hominem ingenium in vilibus rebus occupare. *Niceph. Greg. hist. lib. 9.*

Est animi generosi contemneret quae vulgus hominum efficit. *Ph. Commianus, lib. 2. de bello Neapol.*

¶ APOPHTHEGMATA. De generose dictis.

Polydorus Alcaemenis F. in eum qui non cessabat hostibus minitari: Non intelligis, inquit, te maximam v. odicte partem frustra consumere? Nam qui cupit inimicum velle, nihil aliud efficit, minando, nisi vt praemonito inimico, stupidi maiores itruat inuidias. *Plut. in Lacon.*

Alysiades. postquam Agis superatus est apud Megalopolin in prelio aduersus Antigonum, cuidam dicenti. Quid nunc acturi estis Lacedaemonii? Macedonibusne seruituri? Quid tandem inquiturum Antigonus veterate potest, quo minus in pugna pro patria mortem appetamus. *ibid.*

Agasicles. cuidam dicenti, admirari sese, quod cum discendi tam audis esset, tamen non adiugeter sibi Philophanera sophistam, regali prorsus indole respondit: Eorum discipulus esse volo, quorum sum & filius, significans non minus interesse quos nactus sis parentes, quam quos informatores & educatores adlectas. *ibid.*

Anonymus. Itheban cum debellatis ac fugatis apud Leuctra Lacedaemonis, ad ipsum venisset Eurotam, & quidam gloriabundus dixisset: Vbi nunc sunt Lacones? Sparanus ab illis captus, Non adfuit, inquit, alioqui vos huc non venissetis. Ne victus quidem & captus potuit indolis Laconice obtulisci, Nec tulit viri incantiam. *ibid.*

Ephori. Cum Lacedaemoniorum rex polliceretur se funditus euerfurum ciuitatem quandam, quae saepenumero Lacedaemonis negotium exhibuerat, non permiserunt Ephori, dicentes: nequam abolebis iuuenum coram, vt ibeni insectam appellabant contem iuuentus, eo quod hostibus ipsa iuuentus aceretur ad belandam. *ibid.*

Anonymus. Mos erat apud Lacedaemonios, vt rex hostes aggrederetur, praecedente quopiam gestante coronam, qui in certamine victor aliquando nullisset coronam. Cum igitur Lacon quidam in Olympi magnam pecuniae vim respulisset, & coronam praetulisset eidem dicenti: Quid emolumentum tibi adfert victoria? ridens respondit: Ante regem, inquit, coronatus incedens pugnao cum hostibus. *ibid.*

Anonymus. apud Lacedaemonios duo pueri cum inter se pugnasent, & vnus alteri lethale vulnus infixisset, puerorum sodales laetitiam morientem consolantur, ac pollicentur vltionem. At ille, Nequaquam, inquit, de vltione cogitandum est: quando quidem ego idem facturus eram, quod fecit ipse, si potuissim. *ibid.*

Anonymus. Lacon quidam sagitta percussus, cum animam agerret, dicebat: Non me mouet quod morior, sed partim quod ab imbelli sagittario, ac mulierculae simili, partim quod nullo facinore edito morior. *Plut. in Lacon.*

¶ SIMILITVDINES.

Socrati. quemadmodum equus non generosus vocatur ac iudicatur, qui instructus apparatus magnifico fuerit, sed qui natura sit egregius: Ita neq; vir bonus, qui dominus est praeciose stupellectilis, sed qui animum generosum possidet. *Apud Stob. Ierem. 1. de prudentia.*

Gentis atq; familiae non minus quam arboris Generositas ex fructuum probitate cognoscitur, & ex virtutis suae merito diligitur. Quod quidem meritum, quo diutius in eadem stirpe per plures aetates transfunditur, eo certe praeciosior atq; generosior haec haberi debet, atq; stemmatibus exornari splendidioribus. virtus enim honore, gloriaq; non minus in animo humano quam in agro plantarum fructus, cultu promouetur. *Steph. P. in mand. in Hercul. Prodic.*

Gens. Gentes.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

GENS Israelitica, in 12. tribus distincta, sub Robamo regnum Iudicum & Israeliticum diuisa tandem, Iudaeorum gens & natio dicta est. *Luc. 7. 5. Iohann. 11. 48. Et 18. 35. Act. 10. 24. 26. 28. cap.*

Gens, electi Dei. *I. Salm. 33. 12. Et 26. 20. Petr. 2. 10. Ierem. 1. 10. Gen. 10. 1. Ps. 105. 13. I. Ierem. 1. 10. 24. Et 1. 10. 24. Ierem. 1. 10. 24. Ierem. 1. 10. 24.*

Gens, natio, populus turba numerosissima, in qua viuens. *Gen. 10. 1. Ps. 105. 13. I. Ierem. 1. 10. 24. Ierem. 1. 10. 24. Ierem. 1. 10. 24.*

Gens hypo critiz, impii nebulones in populo Iudaico. *1. Cor. 1. 4. Et 10. 6. Et 49. 7.*

Gens figurate sumitur pro locustarum numerum, quibus quae fruges terrae consumpserunt. *Ierem. 1. 16.*

Gentes Synecdochice, pro primis parentibus & gentium oppositarum. *Gen. 25. 23.*

Gentes, populi, praeter Iudaeos, extra Iudaeam habitantes, quorum magna pars ad salutis aeternae cognationem, familiae Dei per fidem in Christum recepta. *1. Cor. 10. 5. Et 22. 18. Ps. 124. 2. 8. Et 1. 13. 47. Rom. 1. 5. Cor. 10. 11. 2. Et 22. 2.*

Gentes, incolae orbis, *Esai. 40. 35. 17. Matth. 22. 9. 10. 15. Genes, Antichristi mancipia, Apoc. 13. 14. 16. 17. 18.*

¶ LOCI BIBLICI.

Gentes omnes in gloriam Dei creatae. *Deut. 10. 17. 18. 19. 20. 21. 22. cur ibidem relictas, ad ignorantiae praetextu exulanda. Rom. 2. 2. 14. Gentes ad Dei cultu & foedere profus alienis, 1. Cor. 11. 22. 2. 2. 11. 12. Gentes legem non habentes (quod tamen non est, sed vt vt est intelligendum, id est, habita Iudaeorum quibus Deus singula Legis capita tradidit. *Esai. 52. 1. 2. 3. sunt, faciunt, Rom. 2. 14. hoc est, honesta iubent, & puniunt.**

Gentium abominaciones fugienda. *Deut. 12. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Gentium vocatio arcanum quoddam fuit. *Esai. 45. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Gentiles, siue gentes, siue Graeci, pro Iudaeis interpres. *Iohann. 7. 35. Et 12. 20. Gentium mores non imitantur. *Esai. 17. 12. 20. Gens non gens dicuntur Moisi, Deut. 32. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.**

¶ SIMILITVDINES.

Chrysostomi. quemadmodum supra dorsum occurtorum non stat sarcina, nisi fortiter colligat, ita camelum autem sine recolligatione etiam repandit, in bus sarcinam tenet in se: aptus est enim ad pondus, in ceteris tamen peccatoribus non cognoscitur, ita sarcina peccatorum in corde, plorium, nisi cum gratia & virtute: diabolus tenet in corde plorium, allegationibus: ipsa enim cognitio Dei excutit a se peccatum. In gentibus autem sine labore Diabolus traxit idololatriam ipsa quali gibbus tenet in se vniuersa peccata enim ad bauiandam pondera peccatorum. *in 19. Metaph. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Sicut camelus neque deorsum recto collo suffragat, cetera animalia: neque sursum recto collo suffragat, homo, sed inter sursum & deorsum caput eius ponit. Ita & Gentiles neque animalibus alligantur ad peccatum, hominibus similes sunt, propter humanum & rationabilem lectum suum. Hominibus non sunt similes, quia non sunt ista, sed terrena semper attendunt. *in 1. 19. Metaph. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

Generositas est virtus ingenui moris, facilitas animi ad dicenda pariter & agenda, *Speusipp. in Plat. desip.*

Generosi hominis est, honestis rationibus victoriam quaerere; turpibus, ne salutem quidem. *Plut. in Sertorio.*

Generosos homines semper & vbique fortiter agere decet. *Procop. de Bello Vandali. lib. 2.*

Viri generosi & fortes, vel saliqua vna in re fortasse fallantur, vel vtrinq; ad vota aliquid sibi minus successerit, apud hostes existimant suam auctoritatem imminui. *Idem de bello Goth. lib. 1.*

Nobiles & fortes viri, antequam contumeliam patiantur, mortem sibi anteponendam putant. *Xiphilin. in Cas. Augusto.*

Turpe est, generosum hominem ingenium in vilibus rebus occupare. *Niceph. Greg. hist. lib. 9.*

Est animi generosi contemneret quae vulgus hominum efficit. *Ph. Commianus, lib. 2. de bello Neapol.*

¶ APOPHTHEGMATA. De generose dictis.

Polydorus Alcaemenis F. in eum qui non cessabat hostibus minitari: Non intelligis, inquit, te maximam v. odicta partem frustra consumere? Nam qui cupit inimicum velle, nihil aliud efficit, minando, nisi vt praemonito inimico, stupidi maiores itruat inuidias. *Plut. in Lacon.*

Alysiades. postquam Agis superatus est apud Megalopolin in bello aduersus Antigonum, cuidam dicenti. Quid nunc acturi estis Lacedaemonii? Macedonibusne seruituri? Quid tandem inquiturum Antigonus veterate potest, quo minus in pugna pro patria mortem appetamus. *ibid.*

Agasicles. cuidam dicenti, admirari sese, quod cum discendi tam audis esset, tamen non adiuugeret sibi Philophanera sophistam, regali prorsus indole respondit: Eorum discipulus esse volo, quorum sum & filius, significans non minus interesse quos nactus sis parentes, quam quos informatores & educatores adlectas. *ibid.*

Anonymus. Itheban cum debellatis ac fugatis apud Leuctra Lacedaemonis, ad ipsum venisset Eurotam, & quidam gloriabundus dixisset: Vbi nunc sunt Lacones? Sparanus ab illis captus, Non adfuit, inquit, alioqui vos huc non venissetis. Ne victus quidem & captus potuit indolis Laconice obtulisse, Nec tulit viri incantiam. *ibid.*

Ephori. Cum Lacedaemoniorum rex polliceretur se funditus euerfurum ciuitatem quandam, quae saepenumero Lacedaemonis negotium exhibuerat, non permiserunt Ephori, dicentes: nequam abolebis iuuenum coram, vt ibeni insectam appellabant contem iuuentus, eo quod hostibus ipsa iuuentus aceretur ad belandum. *ibid.*

Anonymus. Mos erat apud Lacedaemonios, vt rex hostes aggrederetur, praecedente quopiam gestante coronam, qui in certamine victor aliquando nullisset coronam. Cum igitur Lacon quidam in Olympi magnam pecuniae vim respulisset, & coronam praetulisset eidem dicenti: Quid emolumenti tibi adfert victoria? ridens respondit: Ante regem, inquit, coronatus incedens pugnao cum hostibus. *ibid.*

Anonymus. apud Lacedaemonios duo pueri cum inter se pugnasent, & vnus alteri lethale vulnus infixisset, puerorum sodales laetitiam morientem consolantur, ac pollicentur vltionem. At ille, Nequaquam, inquit, de vltione cogitandum est: quando quidem ego idem facturus eram, quod fecit ipse, si potuissent. *ibid.*

Anonymus. Lacon quidam sagitta percussus, cum animam agerret, dicebat: Non me mouet quod morior, sed partim quod ab imbelli sagittario, ac mulierculae simili, partim quod nullo facinore edito morior. *Plut. in Lacon.*

¶ SIMILITVDINES.

Socrati. quemadmodum equus non generosus vocatur ac iudicatur, qui instructus apparatu magnifico fuerit, sed qui natura sit egregius: Ita neq; vir bonus, qui dominus est praeciose stupellectilis, sed qui animum generosum possidet. *Apud Stob. serm. 1. de prudentia.*

Gentis atq; familiae non minus quam arboris Generositas ex fructuum probitate cognoscitur, & ex virtutis suae merito diligitur. Quod quidem meritum, quo diutius in eadem stirpe per plures aetates transfunditur, eo certe praeciosior atq; generosior haec haberi debet, atq; stemmatibus exornari splendidioribus. virtus enim honore, gloriaq; non minus in animo humano quam in agro plantarum fructus, cultu promouetur. *Steph. P. in mand. in Herculi. Prodic.*

Gens. Gentes.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

GENS Israelitica, in 12. tribus distincta, sub Robamo regnum Iudicum & Israeliticum diuisa tandem, Iudaeorum gens & natio dicta est. *Luc. 7. 5. Ioan. 11. 48. Et 18. 35. Act. 10. 24. 26. 28. cap.*

Gens, electi Dei. *1. Sam. 33. 12. Es. 26. 20. Petr. 2. 9. Act. 15. 14. Ps. 105. 13. 1. Cor. 10. 32. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gens hypocritae, impii nebulones in populo Iudaico. *Matth. 23. 15. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

Gentes, quae fruges terrae consumpserunt. *Isa. 17. 6. 1. Thim. 2. 10. 14. 1. Thim. 2. 10. 14.*

quirendæ ex superiore ratione definitiones. Verbi gratia quid sit recta linea, quid circulus, quid rectus angelus, & huius generis alia. Deinde postquam genus ad quod sit id ipsum, quod definitur referendū, inuenieris: nempe vtrum quantitas sit an qualitas rum ex iis quæ sunt, communia primis illis speciebus, erunt illa colligenda, proprie generi conueniant. *L. 2. de Demonst. c. 14. T. 18.*

Est primum genus, supra quod aliud esse genus nunquam potest vltimum vero, post quod nulla alia species sequitur. Inter primum autem & vltimum alia interiecta sunt, quæ eadem & genera sunt, & species, sed si cum alio alioque conferantur. *Porph. c. 3.*

Genera formis antiquiora sunt semper. *In Categorijs cap. 12. de modis Simul.*

Genus quoniam latissime patet, omnium est clarissimum & planissimum. *L. 6. T. c. 5.*

Genus in quaque forma & specie vnum est: vt in homine genus est animal. *Porph. c. 8.*

Genu.

LOCUS BIBLICUS.

Genus omne flectendum Domino Iesu Christo, *7. salm. 22. 30. Esai. 43. 9. 23. Rom. 14. 11. Phil. 2. 10.*

EXEMPLA BIBLICA.

Genus flexio in precibus visitata. Exempla Salomon. *1. Reg. 8. 54. 2. Paral. 6. 13. Elias. 1. Reg. 18. 42. quinquagenarius miles, 2. Reg. 1. 13. Leuit. 2. Par. 29. 37. Eldras, 1. Esdr. 6. 5. Serui Regis Assueri, Esdr. 3. 2. Daniel, Dan. 6. 10. Micheas, Mich. 6. 6. Mater Lunatici, Matth. 17. 14. Leprosus, Marc. 1. 40. Luc. 17. 16. Petrus, 5. Act. 9. 4. 6. Christus, Luc. 22. 41. Stephanus, Act. 7. 60. Paulus cum suis, 20. 36. Et 21. 5. Paulus cum Ecclesia, 21. 6. Sunt qui colligant Israelitas stantes precari solitos, ex Marci 11. 25. cum potius verisimile sit, si non semper, at certe plerumque solenni ritu flexis genibus orasse: vt apparet ex Daniel. 6. 10. adeo quidem, vt flectere genua pro toto Dei cultu interdum accipiantur: vt 1. Reg. 19. 18. Mich. 6. 6.*

Geographia.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Geographia Græca est dictio, quæ ex duabus constat vocibus, nempe est Gea, quæ Græcis terram significat, & ex grapho, quæ scribo, seu describo sonat. Itaque nomen hoc Geographiæ nil aliud significat, quam terræ descriptionem. Aduertendum tamen est, terram hic non debere accipi sub propria ac stricta sua significatione: scilicet vt vnum esse ex quatuor elementis: sed pro terra intelligendus est globus terre & aquæ simul, quem communiter mundum vocamus, qui scilicet ab animantibus habitatur. Est itaque Geographia iuxta nominis derivationem, ars illa seu facultas, quæ describit mundum, vel maiorem portionem eorum quæ in eo sunt, veluti sunt prouinciæ, vrbes, oppida, maria, flumina, lacus, montes, promontoria, & aliæ partes principales ipsius mundi: studendo, vt hæc omnia delineata sint cum secundum habitudinem ac positionem quam adinuicem habent, tum etiam respectu cæli. *Ioan. Anton. Magin. in princ. l. Geograph. Ptolom.*

Geographiæ tractationem philosopho haud indignam esse, aliquot argumentis demonstrat Strabo. *Strabo statim ab initio lib. 1.*

Ibidem ostendit, Geographiam sine rerum multarum & astronomiæ cognitione parari non posse. Item Geographiæ cognitionem ad reliquas scientias conducere: ignorantem magnarum cladum existere causam. *De Geographia vtilitatibus eod. in lib. agit.*

Geographiæ principia quæ sunt idem ostendit. *lib. 2.*

SIMILITUDO.

Ptolomæi: quemadmodum pictores in figurandis corporum imaginibus, maiora membra primum lineis suis explicant, velut caput, brachia, manus, pectus, ventrem, coxas, crura, pedes: deinde minutiora membra, illis maioribus contenta: velut oculum, nasum, os, &c. suis lineamentis & aptis coloribus representant. Sic etiam Geographia, maiora loca, velut celebriores ciuitates, integras prouinciæ, & maiora flumina, descriptione representat: Chorographia verò minima quædam loca, velut villas, arces, portus, riuulos, prata, saltus, &c. quam similitudo potest accommodatis coloribus explicare molitur. *L. 1. c. 1. Cosmograph.*

Geometria.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Geometria, dictio est Græca composita, ex *γῆ*, quod est terra, & *μετρον*, mensura, & est terræ mensura. Qui vero huius artis peritiam habet, Geometra, Geometer, Geometres dicitur. *In-*

uenal. Grammaticus, rhetor geometra dicitur, alijque nobates, medicos, magis omnia nominat. Ita enim & non Geometer, nec Geometres, vt aliqui præceperunt. Græcos γῆ μετρον, id est, geometra dicitur. Quod cum necessario illud d longatur, terra autem ab illis modis do γῆ, & μετρον, modo γῆ μετρον scribitur. Itaque geometriam syllabam longam diphthongo Ita & γῆ μετρον longioro & Phocylidi. Homer. enim ait in Odyssæa.

*ὄρωι ἰδὲ γῆ μετρον
Παρθένος δὲ ἰσχυρὴ γῆ μετρον ἴσθηται
Phocylides.*

Σάμα γῆ μετρον ἰσχυρὴ γῆ μετρον ἴσθηται

SENTENTIAE PHILOSOPHICÆ.

Geometria non est speculatiua, quod contrarium, quod vnum ens, idem, aut diuersum, nisi ex conditione. *Idem sup. 1. c. 2. text. 6.* Geometria falsa non supponit, & si illud supponit, quia non ob talem lineam concludit. *Idem 9. text. 28.*

Geometria est demandatus figuris sermo. *Proclus 2. c. 6.* Geometria in constructione petitionibus, in pronouciatis vtuntur, *Idem in Euclid. lib. 3. c. 1.* Geometria sunt triangula, quadrangula, circuli figuræ, magnitudinum termini. *Idem. lib. 1. 2. c. 2.*

Geometriae expers nemo scholam Platonis ingreditur quod de mathematicis scientiis, & de virtute quæ ex medietate est, qui non acquisiuit intelligi potest. *Idem in luminatore Plat. l. 1. c. 8.*

Geometria sine cognitione nemo hominum potest. *Idem lib. eodem.*

Geometria æqualitas in quadam congrua proportione sit. Arithmetica in numero vtuntur; pari, *Idem in Geom. Geometria am multi è medio tollere conati sunt, tanquam falsis tractu dissecuerit, eorum definitiones labore vt ipsi putant sustulere: alij exare illa omnia, esse contendunt: quæ sunt alij, & in magna ambiguitate non locus de Arithmetica & Astrologia cum astrologia Planetarum & cælorum sit incertus. *Ioan. Franch. in Geometria, Franc. Parr. de Regn. l. 2. c. 14.**

Geometria de non Geometricis non debet disputari prauè disputans, & sic in alijs scientiis, *Idem ibid.*

Geometria considerat de Physica linea, non vt physici, cetera considerat lineam mathematicam, non vt mathematici, vt physici. *Idem phys. 2. sup. 2. c. 3. text. 20.*

Geometria & Arithmetica ex omni disciplinarum materia naturali longissime abstant. Astronomia, Mathematica quamquam conatur remouere materiam, tamen vt non possunt, *Idem in 3. de anim. c. 5. text. 55.*

Geometria corporum figurarum, atque magnitudinum, *Anni. in Porph. Geometria laborat circa quantitates, etiam: quæ aguntur non potest, quæ est terra, *Idem in Geometria est conuicte quantitas, siuamque habent. *Idem ibid.***

Geometria perspicuam sub se comprehendit. *Gram. in 1. c. 7.*

Geometria lineas simpliciter considerat, perfectas ad prospectum pertinent, *Idem ibidem.* Geometria tantum in non Geometricis, *Idem ibid. c. 5.*

Geometria ab astronomia differat, quia illa circa prouinciæ nomia autem circa solida versatur sub mathematica, *cap. 10.*

Geometria demonstrat terram sphericam esse, non perfecte, & primo terræ insit Sphærica figura, sed simpliciter. *Ioan. Gram. in 1. p. 1. cap. 18.* Geometria potest esse circumferentiam adæquari non posse lineæ rectæ, *phys. text. 12.*

Geometria disputat de formis diuisibilibus quæ sunt, *Idem in 1. de anim. text. 15.*

Geometriae ignaris non licebat Platonis Academia, *Idem ibidem, text. 45.* Geometria & Astrologia eandem tudinem versatur, & si alio, & alio modo, vt & astronomia, *Idem ibidem, text. 45.* Geometriae studium suum exerceat. *Esop. in 1. cap. 8.*

Geometriae consideratio est magis abstracta, & mathematica, quam Astrologiæ: considerat enim de figurarum, *Idem ibidem, text. 45.* Astrologus vero de figura terminata in corpore cæli, *Idem ibidem, text. 45.*

Geometriae principia omnia non sunt eadem numero, *Idem ibidem, text. 18.*

Geometriae principia omnia non sunt eadem numero, *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria excedit Astrologiam per confirmationem, *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria ad Arithmetica proportionem est, vt patet in *Idem ibidem, text. 18.*

Geometria precedit Astrologiam, quia motu prior est status. ... Geometria in duas dividitur partes, in planorum & solidorum ... Geometria ab agrorum emensione primo inventa est, apud ... Geometriae accidentia sunt divisiones, notiones, contractus, ... Geometriae principia sunt petitiones & pronuntiata. ibid.

AVCTORES.

De Geometria cum vtilitate tum necessitate, dignitate & excel- ... V. Plin. l. 7. c. 37. T. Geom. en. l. 11. 38. C. Rhod. l. 18. c. 34. Polyd. ... B. Rarum Calium Rhod. l. 7. c. 30. & l. 15. c. 13. Plur. Sympos. 8. ... l. 1. c. 20. Valerianum de Geometr. militari l. 2. c. 5. Philop. ... l. 1. c. 1. in Geom. Joan. Pogeles. Eub. Quint. Institur. Orv. ... l. 1. c. 1. in Sophologo l. 2. 7.

Gesticulatio.

APOPHTHEGMATA.

Abdicere solent, inter loquendum non esse mouendum ... Geometriae vtilitatem ac gesticulatores appellare solent id po- ... quod manibus sapient, non lingua. Erat autem cho- ... quae, quo graues historiae citra vocem vel recitantis, vel tri- ... toto corporis gestu sic representabantur, vt spectatores ... intelligerent ex saltatione, quam si quis recitasset. E- ... apoph. ... hiltionem Tragocidarum, qui in Olympiis, ... pronuntiarat, offensam terram: O terra: manu in coelum ... praxim: praesidebat enim ei certamini) di- ... manu commisit foeculentum. Ex Philostrato. ... Afer Manthum Suram multum in agendo discursan- ... tatem, togam decidentem ac reponentem, non a- ... sed fatigare. Actio enim oratoris est. Satagit autem qui ... conatur. Eras. l. 1. c. apoph. ... Marcus Callidius Gallum accusauit, M. Tullio defen- ... aculator affirmaret, se testibus, chiographis, ... probaturum, sibi a reo fuisse praeparatum venenum ... tam atrocem, remisso vultu languida voce, ac re- ... parum concitato pronuntiarat: M. Tullius, Tu, inquit, ... Callidius ageres: Ex actione colligens, illum non ... loqui. Eras. l. 4. apoph. ... Tullius Penatius in dicendo mentem intorquebat, in ... iocatus est. Dic si quis velis, ait, quum nucem per- ... Notauit incompotitos perorantis mores, ad hoc enim factus est. ... decoras. Nam qui habet in ore nucem duram, in rum- ... intorquere. Eras. l. 4. c. 31. ... de duobus Pantomimis inter se commissis, vt al- ... terent, alterum dixit saltatorem, alterum inter- ... quod ille immodice gesticularetur, alter non gesticu- ... ellare videretur. Eras. l. 4. apoph. Suetonio.

Gladius, Gladiator.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

GLADIUS generaliter dicitur ensis in praelio: sed ensis, ferrum ... gladius vero totus. Proprie autem appellatur gladius, ... membra securibus ceduntur, collum gladio tantum. ... Gladius ensis, à clade dici videtur, c. in g. mutata, teste Varro- ... gladem, seu cladem, fir inuentus. Heb. Cherob, à verbo ... est deauitatus est. Item Schelach, missile, mu- ... demit. Graec. Ελας, puz mēza. ... Gladius, C. in G. commutato à clade, quod fit ad hostium cla- ... gladius familiariter ab omine. Varro de Ling. Lat. l. 4. ... Gladiatores dicuntur generaliter omnes, qui gladiis pugnant,

etiam discendi gratia, antequam in ludum producantur. Spieg. in ... Di. l. i. d. l. i. c. 6. ... Gladiator duo significat: & Athletam seu Myrmillonem: hoc ... qui pugnae cruentum exhibet simulachrum. Significat etiam ... audacem, ac ad caedes hominum assuetum. Col. Seco ... Cursum Carillum, l. c.

LOCI BIBLICI.

Gladius & gladius, Gen. 9. 6. Exod. 21. 12. Leuit. 24. 17. Deut. 19. 9. ... Rom. 13. 4. 1. Per. 2. 14. non cuius permittendus. Mat. 26. 51. Mar. ... Luc. 22. 49. Joan. 18. 10. Gladium accipere dicuntur. Marth. 26. ... qui gladium à Domino non traditam sibi ipsis vendicant & vlti- ... hoc est, qui praeter vocationem gladio vultur. Gladius spiri- ... est verbum Dei. Esdr. 13. 7. 29. 4. Esai. 11. 4. & 27. 1 & 31. 8 & 49. 2 ... Ephes. 6. 17. Hebr. 4. 12. 2. Thess. 2. 8. Apoc. 1. 16. & 2. 16 & 19. 15. ... Dei iudicis, Gen. 3. 24. Esai. 27. 1. & 54. 5. 6. Iere. 32. 12. Ez. 6. ... & 30. 24. 25. ... Gladius Angeli Dei, Num. 22. 31. 1. Chron. 21. 12. 16. 27. 30. A- ... pocal. 6. 4. ... Gladius magni principis exercitus Dei, nempe Christi, Ios. 4. ... Apoc. 19. 14. 15.

SENTENTIAE PATRVM.

Paratur gladiatorius ludus, vt libidinem crudelium luminum ... sanguis oblectet: homo occiditur in hominis voluptatem: & quis ... occidere, peritiam est, vltus est, scelus non tantum geritur, sed ... docetur, Cyprian ad Donatum.

APOPHTHEGMATA.

Agis. Demadi dicenti, quod enses Laconici ob breuitatem à cir- ... culatoribus ac praestigias imitantibus denorantur: Agis iunior ... respondit. Hic ensibus Laedemoni assequuntur hostes longiori- ... bus armatis gladiis. I. l. i. c. apoph. ... Demetrius videns Athenienses hoc agere, vt barbarorum exem- ... plo, gladiatorum spectacula in urbem inducerent. Nolite, inquit, ... o ciues, istam crudelitatem prius admittere in ciuitatem vestram, ... quam Misericordiae aram sitis demoliti. Vultis autem significare, ... nequaquam conuenire in ea ciuitate in qua Misericordia pro deo ... coleretur, spectari plus quam ferinam crudelitatem. Eras. l. 3. apoph.

SCRIPTORES.

Gladiatores omnino prohibentur in constitutio. principum, lib. ... de Gladiar. 104. Originem eorum C. Iulius Capitolinus refert. ... Gulhelm. Budaeus genera recenset in Ann. ad l. arthleras, l. de his qui ... nor. iustam. Item de origine muneris gladiatorii & quo temporis vt- ... que durauerit, praeter Blondium lege Alex. ab Alexan. l. 6. c. 19. Al- ... cius. l. 3. parerg. c. 22. Polydorum Vergil. de rerum inuent. l. 6. cap. 14. ... Item de generibus varus, Col. Rhodag. l. 6. cap. 32. & 33. contra gladi- ... tores inuehitur Ang. l. 6. confess. & Lucianus in Epitome.

Gloria.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

GLORIA Graece κλέος, κλέος, δ' ἔξαι, κλέος, & δ' ἐξαι, κλέος, glorifico ... id est, gloriosus dicitur. Heb. Chabodh, gloria, honor, gra- ... uitas, quicquid est alicuius ponderis, à verbo Chabodh, Grauis fuit. ... Dicitur deponere & dignitate. Nam vir grauis appellatur, qui est ... honorabilis & magnae aetimationis: vnde etiam potest verti, hono- ... ratus est, glorificatus est, vel gloriosus fuit. Est autem frequens de ... aliquo fama cum laude: secund. Cic. in Rector. ... Gloria est illustris ac peruagata multorum & magnorum, vel in ... suos ciues, vel in patriam, vel in omne genus hominum fama me- ... ritorum. secund. Cic. in orat. pro M. Marcello. ... Gloria est clara notitia cum laude. secund. Ambr. sup. epist. ad ... Romanos. ... Gloria, Graec. κλέος, κλέος, τὸ, & κλέος, κλέος, aeternus dicitur. Glo- ... ria aeterna, quam sancti habent, est magna quintupliciter. Est enim ... intentia, extensa, aeterna, perfecta & integra. ex B. Thoma. super ... Esai. 54. in fine. ... Gloria vana, quae & inanis gloria appellatur, Graec. κλέος, κλέος, ... dicitur, & est vitium capitale, cuius filiae sunt septem, scilicet in- ... obedientia, iactantia, hypocrisis, contentio, discordia, praesumptio ... nouitatum, pernicia. secund. B. Thomam secund. Secunda quae- ... st. 21. art. 4. ... Dicitur autem gloria vana tripliciter, & est peccatum. Primo ... quando est de non ente, vel de translatorio, vel de peccato: secun- ... do, quando quaeritur ab hominibus, & non à Deo: tertio, quan- ... do non ordinatur ad debitum finem. secund. B. Thom. secunda ... Secunda, q. 13. art. 1. l.

9 POETICAE SENTENTIAE.

Quid lib. 4. de Ponto, eleg. 2.
*Exiit at auditor studiū, laudat aequē virtus
 Crescit, & immensum gloria calcare habet.*
 Ouid. Pont. 1.
*Artibus ingeniu quae sita est gloria multis.
 Idem ad Luuiam.*
*Facta ducis Suenet, operosaque gloria rerum
 Hac manet, hoc ausos effugit una rogor.*
 Ouid. Metamor. lib. 11. fab. 7.
*An obest quoz gloria multis?
 Martialis lib. 5. Epigram. ad Regulum.*
*Vos tamen o nostri non seſſimate libelli:
 Si post facta venis gloria non propero.*
 Tibullus lib. 4.
*Nil opus inuidia est, procul absit gloria Sulpici,
 Quis sapit, in tacto gaudet ille sinu.*
 Tibullus circa finem.
Procul absit gloria Sulpici.
 Iuuenal. Satyr. 10.
*Quis enim virtutem amplectitur ipsam,
 Praemia si tollat patriam tamen obruit olim
 Gloria paucorum, & laudis, rituliz, cupida.*
 Boetius lib. 2. metro 7.
*Quicumq; solam mente praecipis petis,
 Summamq; credit gloriam:
 Late patentes at heris cernit plagas,
 Ardua quae terrarum situm.
 Brenem replete nos, salentis ambitum,
 Pudebit aucti nagninis.*
 Iacob Billius, Anthol. Sacr.
 In Deo glo. iandum.
*Qua primum in mortem est homo pulsus fraude maligni
 Hanc illi extremam bella per acta mouent,
 Sublimes ut cum palmas clarisq; coronas
 Sumpserit, atq; hostem subdiderit pedibus.
 Virtuti propis velle asperare triumphum,
 Non Domino cuius munus opusque fuit.
 In quo vno semper superat qui non superatur:
 Quo dignante manum subdere nemo cauid.*
 Fugendam esse mundi gloriam.
*Quo magis a Phaebo distat soror, hoc mage nobis
 Fulget, at a supera lumine parte caret.
 Cum vero fratri iuncta est, non lucida nobis
 Illa quidem est, supero fulget ab orbe tamen.
 Esse Deo quisquis cupit, ergo fulgidus, iust
 Hareat, & mundi spernat inane decus.
 Nam quo mortales quisquam est mage fulgidus inter,
 Hoc minus est magno fulgidus ille Deo.*
 Val. Flaccus 1.
*Si qua operis tanti domino conjungere ponto
 Fama queat tu sola animos, mentemque peruris
 Gloria: re viridem videt immensumque, senecta
 Phosidit in ripa flantem inuensque vocantem.*
 Ouid. 5. Trist. 15.
*Denique non paruas animo dat gloria vires,
 Et facunda facit pectora laudis amor.*
 Idem 4. Trist. 3.
*Ardua per praecipos gloria vadit iter.
 Silius 6.*
*Arripuit, et axitque virtum sax mentis honesta
 Gloria.*
 Propter 4. 11.
*Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires:
 Non tuuat ex facili lecta corona iugo.*
 Teren. Phor.
*Non sat, tuum officium re fecisse si non id fama approbat:
 Ex Comicis Graecis.*
 Τιμωμενοι γυε παδρις εδδοντα θεοσι.
 Honore gaudet affici se quilibet.
 Καλοει ανεινον μιλαν η πατερι θελα.
 Famam labenter optibus anteponito.
 Καυς εδ δδεις εδ εδδωροισι.
 Miserabilis est gloria vana nihil.
 Ζωει σταντω δδωα εχουατα λυπερ.
 Tibi studet gloria relinquere.

9 PHILOSOPH. SENTENT.

De gloria Dial. xciij. Francisci Petrarcha.

G A V D.

Inueni magnam gloriam. R. Magna in exiguo qualiter expli- centur non intelligo, Si temporum, si locorum angustias metiare, magnam

...ne fugitam, leuiter violat, leuiter penetrat, sed dico tibi, non
 ...vultus, cito interlicit, nimirum sagitta hac vana glo-
 ...
 ...bona, sed pax hominibus bonae voluntatis: iniquus est, qui
 ...pax contentus superbo oculo, & infatiabili corde, in-
 ...ad ad gloriam, nec pacem inderetinis, nec gloriam
 ...nec laus calami est laudabilis in scriptura, nec in glo-
 ...labiorum sermo bonus, sup. Cant.
 ...plane, sed perueni animi est quarere gloriam, & non
 ...ritatem, & velle coronari, qui legitime non certauit m-
 ...
 ...mater gloriae est, sola enim est, cui gloria iure debetur &
 ...penditur. Quare autem est sine virtute gloria profecto
 ...vires gloriae vitit, propere affectatur, periculose captatur. ibi-
 ...
 ...omnium pecuniarum contemptum habent, & nulli imagi-
 ...mundi se immiscuerit, & tyrannicas corporum con-
 ...sustinerit: in multoties capti vana gloria omnia
 ...
 ...tibi enim ita pecunias concupiscere faciat vt gloriae cupido,
 ...tamque famulorum greges, equos auro opertos, & ar-
 ...expetunt homines, non villitatem aut voluptatem
 ...ad remittit offendatur, sup. Matth.
 ...quod se, si bene fecerimus cum pauperibus, quis nos
 ...vident, non multi vident, & si multi vident, pro tem-
 ...transiit tempus, & cum tempore beneficii memoria,
 ...adificia facere, quae aspiciant homines non in hoc
 ...sed etiam in posterum. O insipientes, quid tibi pro-
 ...torqueris: & vbi non es, laudaris: ibidem.
 ...iam melior esse ceperit, caueat de acceptis
 ...per vnam gloriam corruat, quam pri-
 ...iactat. Iud. 1. 1. de summo bona.
 ...tantos amatores mundi qui ante pauca tempora no-
 ...remanit nisi cineres & vermes. Attende
 ...sunt vel fuerant homines, fuerunt sicut tu come-
 ...dixerunt in bonis diebus, & in puncto
 ...descenderunt. Hic caro eorum vermibus, & illic anima
 ...deteratur, donec rursus infelici collegio colligati sempit-
 ...incendit, qui loci fuerunt in vitis, loci eruat
 ...pena implicat, quos vnus amor in crimine li-
 ...
 ...illius gloria, brevis laetitia, mundi potentia,
 ...plena diuitia, magna familia & magna concupi-
 ...vbi iocus: vbi iactantia: vbi arrogancia? De tanta
 ...post tantam voluptatem, tam grauis misce-
 ...excitatione ceciderunt in magnam ruinam: & magna
 ...tibi accedere potest, quia homo es,
 ...de terra es, & de terra viuis, & in ter-
 ...quando venit dies vltima, quae subito venit, & forsi-
 ...certum est, quia morieris: sed incertum, quando,
 ...quoniam mors vbiq; expectat, tu quoq; si lapsus
 ...
 ...habet & honores sollicitudo inseparabiliter comi-
 ...magna est, & fauor populifimus est, & aucta libito eua-
 ...quae si plerumque placeant, penitudinem inducunt, & si
 ...produchore spatio displicebunt. Petr. Rau.
 ...
 ...tantae palchritudo iustitiae, tanta est iocunditas lucis aeternae,
 ...mutabilis sapientiae: vt etiam si non liceret in ea
 ...manere, quam vnus diei mora, propter hoc solum inu-
 ...anni huius vitae pleni deliciis & circumfluentia bono-
 ...meritoque contemnerentur. Aug. 1. de
 ...
 ...qui nulli negabitur digno, nulli deferretur indi-
 ...cum ambit nullus indignus, vbi nullus permissi-
 ...dignus. Vera pax, vbi nihil aduerfi, nec a seipso, nec ab
 ...patietur: premium virtutis erit ipse, quia virtutem
 ...quo melius & maius nihil esse promissit. Quid
 ...quam quod per prophetam dixit: Ero illorum Deus,
 ...mihi plebs, vbi ego ero vnde facientur, ego ero quae cu-
 ...bonominibus honeste desiderantur, & vita, & salus, & victus, &
 ...quod ait Apostolus. Vt sit Deus omnia in omni-
 ...desideriorum nostrorum: qui sine fine videbitur,
 ...sine fatigatione laudabitur, hoc munus, hic
 ...proculdubio erit omnib. sicut vita aeterna com-
 ...
 ...parabiliter suprema ciuitas clara est, vbi victoria, vbi ve-
 ...vbi sanctitas, vbi vita, vbi aeternitas. De vita a-
 ...
 ...Dei rex veritas, lex caritas, dignitas & equitas, pax foe-
 ...aeternitas, sed in ciuitate Diaboli contra. Rex falsitas, lex
 ...iniquitas, lis felicitas, vita temporalitas, de ciui-

LYANTIFA

magnam hic gloriam non esse fateberis. Non ingeram tibi vt terra omnis punctus est, cuius ipsius partem maximam natura fecit inhabitabilem atq; inaccessibilem fortuna: vt tempus praesens puncto minus, idq; ipsum semper instabile fugaxq; tam rapida, vt vix illam animo sequi possis. Cui reliquae temporis partes semper absentes, ita vt altera nos lubrica memoria, altera expectatione anxia fatiget, vt omne simul tempus aut diluuiis, aut aestu nimio, aut peste aliqua, aut caeli inclementia vel terrarum deniq; per seipsum lapsum proprio ita disceptum atq; confusum sit, vt vna saepe aetas prope nihil habeat commune cum altera. Neq; minus in temporibus qua in locis videas exiguo intervallo notissimum non ignora. Haec inquam & quae sunt id genus plurima transeo. Vulgata omnia quibus liquido cernitur, quae nam haec mortalis ac terrena gloria magnitudo est. G. Quam conditio mea fert gloriam sum adeptus. R. Si indignam, breuem hercle, at si dignam gaude, non quod habeas sed quod meritus sis, G. Gloriam quaeris. R. Gloria vera nisi bonis artibus non quaeritur. Vnde tibi partium nomen vide, sic intelligas an gloria vera sit, sanam si casus dedit, scriper. G. Multum est gloriae. R. Caue ne quam gloriam veram putas, imago falsa sit gloriae. In rebus hominum multa regnat illusio. G. Plurimum est gloriae. R. Vt nemo pauper magnae pecuniae sanam quaerit nisi vt lailat, sic nemo ingenuus magnae virtutis opinionem, vtq; tamen tibi confisus quicquid de se alio loquantur quantum vel pecuniae in arcula vel virtutis in animo sit. G. Insignis est gloria. R. Si ex merito, modeste vivere, ne superbiae illi notam applicueris, si minus, fac ne diu populam fallas. G. P. et insignis est gloria. R. Vel meriti stude, vel graue non tuum indumentum exae. In gloriam esse praestitit, quam mendacio gloriosum. Vera etiam gloria cum labore seruat, quid de falsa speres. Cum omnis fictio difficilis sit, tum difficillima est qui multi vndiq; obstruant. Rati nempe sunt gloriosi, hos propter difficultudinem obcurum atque inuidiam vulgus odit. Graue est inter tot hostium inuidias latere, praefringere omnium oculos non potes in te tanto studio defixos. G. Gloriosus appareo. R. Melius forsitan latere, & certe tutius, hoc grauius dixit is qui multa leuiter, Bene qui latuit, bene visit. G. Clarus lateq; notus sum, longeq; conspicuus. R. Licuti abditae peccatae rimaturq; putas, conspecta praeterea? Quid quod pauci sunt, quibus expedit apparere, & conicipi, pauci quorum fama non noceat ad plenum notici? Notissimum Claudiani dictum, Minuit praesentia famam. Quanto magis illam minuit notitia. Raro sunt homines quod videntur, G. Gloriosus videor. R. Caua nube circumdatus delictis, si parum per emerieris, quo plus gloriae falsae fuit, eo vera plus erit infamiae. G. At gloria vera est. R. Id nemo te melius nouit, ita demum si externi iudicis in orruptum animum tuum in rebus assumpseris. Gloria quidem (vt sapientibus placet) quali quaedam umbra virtutis est. Illam comitatur, illam sequitur quandocumque aut ecedit? quod in adolescentibus clare indolis videmus, quos ante perfectam virtutem praconcepta de illis spes hominum claros facit, quae quibusdam velut stimulis generosos modestosq; animos excitat atq; erigit, & impellit ad aequandam spem ciuium finem. Stultos autem timidosq; precipitat. Hinc transformatio illa ridicula clarorum adolescentium in obscuros senes. Laus quidem sapienti utilis, stulto nocet. Es his vides vmbra per se ipsam esse non posse, rei cuiuspiam sit oportet. Vt ne igitur gloriam veram esse faciat vt vera & solida virtus sit.

De spera in gloria ex conuictu.
DIAL. CXIX.

G A V D.

Spero gloriam ex conuictu. R. Refert multum quibus conuiuas, sunt quidam vti namq; non plurimi quorum conuersatio fit infamis. G. Scio nisi bonis artibus, aut bonorum contubernio gloriam non quaeri. Ego hoc vltimo subnixus spero, vel bonorum exemplo bonus fieri, vel si nihil aliud horum, vel familiaritatis solam gloriam mihi fore. R. Est id quidem in adolescente praecipue signum optimum, qui nisi bonum animum haberet, nequaquam iungi bonis optaret. Est enim amicitiarum, ac familiaritatum fere omnium causa, nexuq; similitudo quaedam. Age ergo si quos imitaris & quaeuis bene erit, si minus, modo quod in te est nihil omittens ipsa voluntas bona, laudis, & gloriae praemio non carebit. Prima enim & maxima pars virtutis est bonum velle, quod nisi praecesserit non sequitur virtus. G. Familiaritate bonorum glorior. R. Laudo id quidem modo ne te lucri cuiuspiam nec alia spes inducat, eoq; tu tantum, pergat intentio, vt similitudo illis fiat. Alioqui quod propter gloriam solam fit, veram gloriam non meretur. G. Ex bonorum conuictu gloriam spero. R. Spes quidem magna nec improba, quando & in scientia, & in eloquentia, & belli pacisq; artibus obseruando, & imitando fit. Multi olim illustres ex conuictu illustrium euasere. Illud vide, ne aut tibi pro bonis ducibus malos elegeris errore aliquo, aut bonum flebilis raritate & virtutum huius aetatis inopia profusus assequi nequeas quod intendis.

De gloria ex adificiis spera.
DIAL. CVIII.

G A V D.

Ex adificiis gloriam spero. R. Nescis iam calceos & lapidibus gloriam quaeri, credebamus quod rebus tuis quaretur. G. Adificando mihi gloriam paralem & caducam. Omnia quae manu hominum facta sunt hominum euertuntur, vel stando & durando deficiunt, manus longe praualis das longa dies, & cunctis mortaliolum senio resilit. Ruentibus ergo super quibus haec data est, ipsam quoq; corruiere est necesse. Si forte nec ad antiqua, quae ignota tibi quidem esse non possunt Troianum illud Ilium superbum: Vbi Byzia Carthago, & moenia Babylonis, beliarum nunc habitatio, & deperit Babylonem loquor antiqua, altera nempe propugnatioior adhuc stat, cito itidem caesura: si elietus vix & vltrem illa opera Graecis scriptoribus celebrata: atque pertra veniamus) vbi est quae illa Neronis domus, aetate fatigauerit Architectos cogita, lectores etiam, quid quidem domus vna cum aliis adificandi furoribus, excedit, ad inopiam illum compulsi & raptae, vbi Diocletianus, & balneum Antonianum, & Cymbonum ptizonum Severi: & eiusdem thermas Severianae Domam rerum attingam, vbi est Augusti forum, & aduersus, vbi aedes tonantis Iouis in Capitolio: & Apollonipalatio: vbi eiusdem porticus, ac Bibliotheca Graecorum: vbi porticus altera & Basilica Gaii, Lucius, nequae ne dedicata, & extructa: & porticus tercia Lucii Octauii, Theatrumq; Marcelli: vbi tot opera per tantis impensis adificata: Marti Philippi aedes, Herculi, Lucii Cornifici aedes, Dianae, Afimii Pollonis atrium, nati Planeris aedes Saturnia, Theatrum Balbi Corneliae, atrium Statili Tauri: Innumerabilia praeter haec opera, quae paucis, neque eam per singulos, vbi sunt, luxuriae praesentia. Quae in libris, inuenies nomina. Quae in libris, inuenies, aut per exigua tantorum operum vestigia, inuenies, videris. Certe Augustus omnium superbia, adificia reliquit, iam pridem eius gloria corruit, templum decorum, quae parauerat in ipsos adificantes, iam loca, haec ipsa aetate in eadem vrbem Italiae ceciderunt & nunc vix ponderibus suis flant praeter manugrippae, quod diis erectum sancti pollicem, & hanc simam illam domum sui nominis virtute iustitiae, & aliis quam lapideis fundamentis egeat gloria, inuenies, vbi non est, vera quidem gloria, non est in faxis. Sunt fauces rerum vulgo iudicis, qui ad gloriam quaeri. Gerendo magnum aliquid quod, thores idonei: Vt scribendo aliquid quod, inuenies: Vt insigne aliquod onus excreando. Vt in honore, omnium & minimum, ac caducum. G. Adificiorum, quibus moriens ipse mecum glorior, & adificiorum spero. R. Gloriosus est Augustus ipse (de quo dicitur) moream relinqueret, quam latericam accepit, nisi aliis rebus adiuta esset, quoniam fuerit peritura, proinde cum melioribus curis morietur haec, ipsa lista etenim quibus fides, & nullus preti fuerit, & caditur inque ipsam, vnde sumpta, terram reuertentur, domos, vnde laude spero. R. Laudabunt forsitan, quibus bunt. Breuis laus & angustia, qui post venturae vel a paganis (vt vulgo dicitur) iactas dicent, tuum tum est.

Gloria, est illustis & peruagata multorum & adificiosus ciues, vel in patriam, vel in omnigenos bonorum titulum. Cic. pro M. Caelio.

Gloria, est solida quaedam res & expressa, non admodum consentiens laus bonorum, in corrupta vox bene excellentis virtute: ea virtuti estonata, tanquam in quae recte factorum pleiunque comes est, non est in danda. Illa autem quae se ius imitari, ea est in inconsiderata, & plerumq; peccatorum, vitiorum, popularis, simulatione honestatis, formam eius, parum corumpit. Tu ergo quae habent speciem gloriae, cum simis splendoris insignibus, contemne, breuis est, & exillima. 3. T. 1. c.

Vera gloria radices agit, atq; etiam prope quae tanquam hirculi celeriter decidunt nec firmantur, test esse duntur. 2. Offic.

Honos est praemium virtutis iudicio studioque inueniendi aliquid. Qui eum sententis, qui iustis agis ad quosque stus & honoratus videtur. De Clar. Orat. ad Brac.

Is verus triumphus est, cum bene de Reipublica

in a consensu civitatis datur. *Philipp. 14.*
 videtur fieri, qui non propter spem futuri beneficii, sed
 postea merita claris visis detur & datur: est, que non in
 tempore, sed perpetua virtutis premium. *Ad Planc.*
 profecto iucunda laus, quæ ab his proficitur, qui ipsi in
 virtute consistunt. *Ad M. Catonem Fam. lib. 15.*
 virtute amplius, qui sua virtute in altiore locum
 non quæ ascendit per aliorum incommodum & calamita-
 tem. *Pro Cl. Amer.*
 Quæ melior in genere hominum natura, quam eorum qui se
 ad homines iuvandos, tutandos, conservandos arbitrantur?
 ad Dros Hercule: nunquam abulit, nisi, cum inter homines
 non sibi viam munisset. *Tusc.*
 præclare cum iis est, quorum virtus est, nec oblivione co-
 gunt, nec reticentia posteriorum, sepulta esse poterit. *Phi-*
dem.
 Virtus data est, at memoria bene redditæ vitæ sempiterna,
 non est longior, quam hæc vita, quis electam amens, qui
 laboribus & periculis ad summam laudem gloriamque con-
 tendit. *Ibid.*
 Quæ nobis vitæ curriculum natura circumscriptit, immen-
 sum est. *Pro Cl. Rab.*
 Quæ nobis est gloriæ cursus sempiternus. *Pro Sest.*
 Quæ tempus ætatis longum ad bene vivendum. *Tusc. Cula-*
rum, & xxi.
 Quæ artes, omnesque incenditur ad studia, gloria ætæcent;
 tempore apud quos improbantur. *Tusc.*
 Quæ omnes laudis studio, optimis qui que maxime gloria
 philosophi etiam in illis libellis, quos de contem-
 ptu gloriæ scribunt, non eam suam inscribunt, in quo prædicatio-
 nis libertatem despicunt, prædicari se, ac nominari volunt.
 Quæ post mortem nobilitari volunt. Quid enim Phidias sui
 operis in clypeo Minerva, cum inscribere non li-
 beret. Quæ nostris philosophi nonne in his libris, quos inscri-
 bunt, eam contemenda gloria, sua nomina inscribunt. *Tusc.*
 Quæ etiam avertis ad Musis, qui non mandari verbis æter-
 norum laborum facile præconium patitur. *Pro Archia Pœ-*
triciæ.
 Nemo nostrum in Reip. periculis cum laude ac virtute versatur,
 quæ post mortem, si actus, datur. *Pro Cl. Rab.*
 Quæ optimus quisque maxime post mortem feriat, esse aliquid
 est, cuius is post mortem sentium sit habiturus, *Tusc.*
 Quæ est otiosa Themistocli, licet Epaminonda: sed nescio
 quæ in hæret in membris, quasi sæculorum quoddam angu-
 stiarum: quo quidem demito, quis tam esse amens, qui
 laboribus & periculis vivere? *Ibid.*
 Quæ in concurre lætitia cum vicerint, & pudet victos, vt se accu-
 sant, quam cupiunt laudari: quos illi labores non perferunt,
 quæ principes sint de Finib.
 Quæ rantes labores diurnos, nocturnosque domi, militiæque
 periculis in finibus gloriæ suam quib. vitæ esse terminatu-
 rum optime cuiusque animus maxime ad immortalitatem
 tendit. *Cato Maior.*
 Quæ reguli animi atque demissi, triumpho honorem atque digni-
 tatem contemneret. Nam & levitatis est. *In Piso.*
 Quæ virtutes viri, nunquam tanta conati essent, quæ ad posteri-
 ritatem pertinerent, nisi animo vidissent posteritatem ad se
 non esse. Nonne melius multo fuisset, otiosam ætatem &
 sine vilo labore & contentione traducere? Sed nescio quo
 modo animus erigens se posteritatem semper ita prospicit, quasi cū
 certat, & vitæ, tum denique victurus sit. *Cato Maior.*
 Quæ virtutis honorem, premium, haud prædam petit. *de O-*
ratione.
 Quæ virtus aliam mercedem laborum, periculorumque desi-
 derat, præter hanc laudis & gloriæ: qua quidem detracta, iudices,
 quæ in hoc iam exiguo vitæ curriculo & tam brevi, tantis
 laboribus exercemus? Certe si nihil animus, præsentem in
 vitam, & si quibus regionibus vitæ spatium circumscriptum
 non haberet, neque tot curis vigilisque angereetur, nec toties de
 seipso demitteret. Nunc insidit quædam ad optimo quoque vir-
 tutis, & dies animus gloriæ stimulis concitat, admo-
 net, ut vitæ tempore esse dimittebam commemorationem
 virtutis, sed cum omni posteritate adæquandam. *Pro Archia*
 Quæ mercedem tanta virtus, præter hanc laudis & gloriæ de-
 siderat, etiam si caræ, tamen est scilicet contenta: quanquam in
 præconio hominum, tanquam in luce posita lætetur.
 Quæ præmiis virtutis, amplissimum est præmium glo-
 riæ, quæ brevitatem posteritatis memoria consolatur: quæ ef-
 ferat absentem adsum, mortui vivamus cuius gradibus etiam ho-
 mines in vitam virtutis ascendere. *Pro Misonio.*

Non vita hæc dicenda est, quæ corpore & spiritu continetur: illa
 inquam, illa vita est, quæ viget memoria seculorum omnium quæ
 posteritas alit, quam ipsa æternitas semper intuetur. *pro Marc.*
 Qui sordido vehiculo crubescit, pretioso gloriabitur. Quid ad re
 pertinent mure saginata? quid ista vehicula celata? quid phaleræ
 deauratæ? Quid monilia demissa pectoribus? quid phaleræ
 possunt facere meliorem, nec mulam. *Sen. ep. 88.*
 O quantum erat seculi decus! Catonem vno caballo esse contem-
 tum, & ne toto quidem: partem enim sarcinæ ab utroque latere de-
 pendentes occupabant. O quam cuperem illi nunc aliquam occur-
 rere ex his trofulis in via, & multum ante se pulcris agitantibus.
Ibid.
 Quæris quali mensa, quali argento, quam paribus ministris, &
 leuibis afferatur cibus? nil præter cibum naturæ desiderat. Nun-
 quid tibi quum vrit sitis, aurea quæris pocula? ambrosia non est
 fames, contenta est desinere, quo desinat, non nimis curat. *Ibid.*
 Nunquid fortis se fortem gloriabitur, quem corporis ægritudo
 efficit infirmum? *de mo.*
 Nunquid dives in opibus suis gloriatur, cuius spem fur vel ty-
 rannus arripuit? *Ibid.*
 Nunquid nobilitas gloriabitur, effecta nonnunquam indignis
 & miserabilioribus tenuis? *Ibid.*
 Cito ignominia fit superbi gloriæ. *In Pron.*
 Duplex est gloria, altera adumbrata, & ex populari rumore pro-
 genita propagataque, quæ nec iudicio provenit, nec firma perdurat,
 quam veluti vitium sapiens minime expetit: Altera est solida, vera,
 ac durabilis: quæ ex consensu bonorum produciunt. *Sicut enim con-*
suendo sermonis, consensus est eruditorum, vrit Quintilianus: sic
consentens laus bonorum gloria appellatur, quam, D. Augustinus
dixit esse iudicium hominum, bene de hominibus opinantium, hæc
autem bonis viris non est contemenda: quum tamen sapiens non
gloria, sed contentia recte factorum virtutem metiatur. Cicero
scripsit de gloria, sed illi, vt plerique alii, temporum calamitate deli-
derantur. Inter gloriam & claritatem hoc interest: quod gloria mul-
torum iudicis constat, claritas autem bonorum. Author est Seneca
libro epistoliarum moralium duo de uulgisimo. Beroald. in Comment.
Ibid.
 Honor non est, sicut Aristot. existimavit, & cum plerique Genti-
 es secuti (precium virtutis) sed testificatio, qua testamur nos sentire
 atque existimare, virtutem in illo inesse, quem honoramus. *Lud-*
uicus Pines lib. de Anima.

§ APOPHTHEGMATA.

Bona gloriæ dicebat esse matrem annorum, ob id opinor, quod
 cura hominis vita sit brevis, honesta memoria in multa secula pro-
 pagatur. *Laer. l. 4. c. 7.*
 Heraclem, viam ad gloriæ maxime compendiarium esse dice-
 bat, si quis bonus esse iudicaret. *Ant. & Max. ser. de gloria.*
 Socrates, hanc viam ad gloriæ proximam, & quam compendia-
 riam dicebat, si quisque id ageret, vt qualis haberi vellet, italis esset.
Cic. l. 2. Offic.
 Democritus fertur & illud solitus dicere, *ἀποσιεῖν ὄραν* id est,
 Oratio operis est umbra. Significans, ex egregijs factis nasci laudes,
 hominum eloquentium, non contra. Primam igitur oportet esse,
 curam factorum: quam gloria consequitur vitio. *Laer. l. 9. c. 7.*
 Agesilaus, a quodam interrogatus, qua ratione perpetuum si-
 bi gloriæ parere posset? Si mortem contemneris, ait, nihil enim
 præclare rei gerere eum, cuius animus mortis metus occupat.
Plut. in apoph. Lac.
 Themistocles adolescens, in comperationibus ac miltierum a-
 moribus volutabatur. At postquam Miltiades apud Marathonem
 devicisse barbaros, iam nullus offendit illum quicquam agentem
 præter decorum: Percontantibus autem vnde sic esset repente mu-
 tatus? Miltiades, inquit, trophæum non patitur me dormire neque
 cessare, Gloriæ studium excullit amor: non voluptatum, clauum, vt a-
 iunt, clauo. *Plut. in apoph.*
 Idem ad Olympiæ certamen profectus, cum in stadium procef-
 sisset, omnes neglectis certaminibus oculos in ipsum intenderunt,
 in eoq; complectendo diem totum consumpserunt, ac Themisto-
 clem illum cum plausu & admiratione peregrinis ostenderunt. Ea
 re vir gloriæ omnium cupidissimus, dixit amicis, se eo die laborum
 quos pro Græcia suscepisset, omnium fructum amplissimum re-
 portasse. *Ibid.*
 Anonymus. Ex Indis quendam sagittandi arte cum primis
 celebrem, adeo vt etiam per annum sagittam mittere diceretur
 quum in bello cepisset Alexander iustitæ artis suæ specimen ede-
 re: reculantem, iratus rex necari iussit. Quum diceretur homo,
 dixit his a quibus ducebatur, se multis diebus non exercuisse ar-
 tem, eoque timuisse ne aberat. Id vt retinuerat, ait, est Alexan-
 dro, quod non contumacia, sed ignominia metu reculasset, admi-
 ratur ingenium gloriæ studiosum: dimisit illum donatum: eo
 quod mortem oppetere maluisset, quam fama sua videri indi-
 gnus. Hæc apparet, non omnino vanum esse, quod prouerbio ia-
 ctatum

LYANTIA

Apud plurimas gentes gloriosum est in bello occumbere. Etiam qui licet vita migrat funere & sepulchro magnificentissime honoratur. *Plato in Max. & apud Stob. serm. 48.*

Agellus nullam gloriam diligebat, pro qua non laborasset. *Xenoph. orat. de Agellio.*
Iter facientes per solem necessario comitatur umbram incedentibus vero per gloriam comes est invidia. *Socrates apud Stob. serm. 28.*

Gloria pulchritudo cito marcescit ex invidia, ceu morbo quodam. *Idem eodem serm.*

Gloria & opes absque mente non tuae sunt possessiones. *Stob. serm. 4.*

Gloria vanum & volatile quiddam est, auraque mobilis. *Senec. epist. 123.*

Studia te tua elatum & nobilem efficiunt. *Idem epist. 21.*

Ad gloriam & famam non est satis vnius opinio Consensum multorum exigit. *Idem epist. 102.*

Gloria multorum iudicium constat. *Ibid.*

Gloria umbra virtutis est: etiam inuitos committitur. Sed quemadmodum umbra aliquando antecedit, aliquando sequitur ita gloria aliquando ante nos est, visendamque se praebet: aliquando in auctro est, maiorque quo ferior, ubi invidia secessit. *Idem, epist. 79.*

Et maximis periculis vbes & priuati homines adipiscuntur magnam gloriam. *Thucyd. lib. 2.*

Vile corpus est iis qui magnam gloriam petunt. *Linus, decad. 1. lib. 2.*

Spreta in tempore gloria, interdum cumulatior reddit. *Idem, eodem lib.*

Gloriam qui spernerit, veram habebit. *Idem, decad. 3. lib. 2.*

Gloriam parare & quaerere arduum est: necio an tueri difficilium sit. *Decad. 4. l. 7.*

Cito gloria obsolescit in fordibus hostibus: Nec quicquam indignus est, quam consumam, ubi non possit ostendi. *Curcius lib. 9.*

Pulchrum est benefacere Reipub. etiam bene dicere haud absurdum est. *Salust. de Coniur. Catil.*

Mihirectus esse videtur ingenium quam virium opibus gloriam quaerere: & quoniam vita ipsa qua praemur, breuis est, memoriam nostri quam maxime longum efficere. *Idem, ibid.*

Gloria industria alitur: ubi eam demptis ipsa per se virtus amara atque aspera est. *Idem in fragmen.*

Expedita & compendiosa via eos ad gloriam peruenire Socrates dicebat, qui id agerent, ut quales videri vellent, tales etiam essent. Quae quidem praedicatione aperte monerat, ut homines ipsam potius virtutem, quam vbram eius consecrarentur. *Valer. Max. lib. 7. c. 2.*

Nulla est tanta humilitas quae dulcedine gloriae non tangatur. *Idem lib. 8. c. 14.*

Gloriae ab his qui contemptum eius introducere conantur, negligitur: quoniam quidem ipsis voluminibus nomina sua diligenter adiciunt, ut quod profusione eleuant usurpatione memoriae consequantur. Sed quilibet horum dissimulatio, proposito illorum longe tollerabilior est, qui dummodo aeternam memoriam assequantur, etiam sceleribus innotescere non dubitant. *Idem, eod. lib. c. 6.*

Nisi hominibus officium ac verecundia sua confiterentur, paritarum rerum aequatus caelo cumulus sedem stabilem non habebit. *Valer. Max. lib. 2. c. 9.*

Eximia gloria saepius fortunae quam virtutis est beneficium. *Sortius, lib. 8.*

Sola dulcedo gloriae non fenescit: nec ut quidam aiunt in senecta lucrari magis delectat quam honore affici. *Thucyd. lib. 2.*

Qui mollitiae praesentem gloriam amittunt, digni sunt accusatione, & digni odio qui appetunt non conuenientem gloriam. *Idem eod. lib.*

In iis qui pro paribus praemiis certant, parsitium & gloriae cupiditas ad ipsas res gerendas inuacit solet. In iis vero ad quos nullus inde fructus & emolumentum redit, nunquam inuacuntur generosi spiritus. *Dionys. Halic. lib. 3.*

Gloriae cupiditas res est infinita, & quae terminum ad quem perueniri possit, nullum habet. *Idem in Cicerone.*

Profecto ea vis est gloriae, ut eius studium eorum qui in Republ. versantur examinis doctrinam, veluti tincturam aliquam eluere possit affectusque multitudinis ob consuetudinem in iis effingere: nisi si quis admodum cautus ita cum hominibus agit, ut rerum non affectuum qui eas tequeuntur, particeps esse studeat. *Idem, ibid.*

Optimi mortalium altissima cupiunt. *Tacitus, animal. lib. 4.*

Etiam sapientibus, cupido gloriae nouissima exiit. *Idem, bist. lib. 4.*

Multum posse ad salutem alterius honori multis partum potuif-
se ad exitum, probro nemini fuit. *Am. Marcell. lib. 3.*

Solent amplissima gloria obiecta esse semper inuidiae.

§ HISTORICA EXEMPLA.

Apud Lacedaemonios, qui strenuam in bello operam nauascent

ac pro patria fortiter occubissent, oliua & alia rebus debentur: ac demum amicti purpura pro se achonorifice sepulchris mandabantur. *Aelian. hist. 1.*

Chilonis Lacedaemonii funus, cum victore filio fesset, gaudio tota Graecia protecura est. *Plin. lib. 7. c. 1.*

Agellum Agchidam filium reum gesticum, in expeditione in Aegyptum moruum Lacedaemone multo quam alios reges sepulturae & funeri honoris. *Idem, ibid.*

Arhienenses se indigenas ab eaque quam incoluntos & enutritos, nobilitatem suam praedicanes gloriantur. *Zurung.*

Alexander Magnus, neque vindique neque gloriatur omnem, ut Philippus: sed cum tentaret eum pernix erat pedibus, in Olympis certare curticulo videtur sim, inquit, aduersarios reges. *Plin. in Aelian.*

Musarum nutrice fuisse Euphemem linguarum talis spe ingenii sui monumenta ad posteritatem tradidit. *Zurung fol. 25. 25.*

Ioum. Vicus Mirandula humanam gloriam pro aiebatque saepius, Famam vni non nihil, morum turam: tantamque propriam aestimauit doctrinam, ut Ecclie, & chindandis explodendisque aduocaret. *Ioum. Franc. eius in Sit.*

Capaneum fuisse talem prodit Euripides: ut optumeteceet nihil, nec elatus iaperet, quam pauperum. *Ioum. in Calus lib. 2. c. 23. A. L.*

Timoleontis Corinthio nihil inquam neque infulsum ex ore exit. *Probus.*

§ HEROGLYPHICA.

Per pauonem surrectum in orbem cauda hominum exprimebant. *Idem enim pretiosem eam caudae appropiumum offentat, cum plurimos ad spem dandam dixerit, quod tunc nullum admirari, adesse ut cogno dixerit indignatus. Hinc Ouid. Laudata pauone de suo placente dixit. *Idem, Valer. lib. 2. p. 222. 2.**

Bulla quoque pro gloria & fastu heroglyphica quis non ante pro gloria turgescere videtur, quam aduolentis cuiusdam figurae speciem praeter se letum. *Idem, ibid.*

Non equidem hoc studio, bullati sit mita magis. *Idem, ibid.*

Idem, ibid. 4. p. 395.

§ EMBLEMA.

Ex arduis perpetuum nomen. *Emblema. cxxvi. And. Alciati.*

Crediderat platanum ramis sua pignora pressis. *Idem, ibid.*

Et bene mihi visis dracone iocant. *Idem, ibid.*

Chlori hic pullos omnes, miseratque pariter. *Idem, ibid.*

Saxea est tali dignis obrine. *Idem, ibid.*

Hae sibi mentis Cal. huius mentis aliter. *Idem, ibid.*

Sane longi, cuius fama peruenit est. *Idem, ibid.*

Mercurius & Statuarus.

Auebat cognoscere Mercurius, quantopere ab heretur. Venit in officinam statuarii spece compo-
lous simulachro conspecto, quanti iudicaret? innotuit
audisset affirmari de nario, subridens. At lunoniam
quit. Aliquantulo pluri, inquit statuarus, hoc vobis
gnoigitur? inquit Mercurius, sacramus enim precor
steris inquit ille, habeto nomen. Conem plurius
& Mercuiale signum, quod & ipsum Heitarum
rus multo altitatum illud in, quippe Mercurii quod
& interpretis Deorum, cuius numen in spe lateri
uocant. Tum statuarus: si tibi, inquit, em pias
buntur illa duo de quorum precio percontari es
hoc in cumulum accedet.

Fabula dicitur contra gloriae cupiditas, qui tamet si
magni fieri conseruerint.

Grammatica.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Grammatica, est scientia scribendi & cognoscendi
tertur, secundum Aristotem, Top. dicitur, a grammate, qui
est litera, unde & grammateus, quod est literarius.

Grammatica est ars literaria, quae in emendanda
bendoque consistit, ut littere suas custodiant vocem, &
reddant legentibus.

Ego sitienti dabo de fonte aquae vitae gratis. Et qui sitit, & qui vult, accipiat aquam vitae gratis, Apoc. 21.

Bonum operatur.
Gratia sicut paradisus in benedictionibus: & misericordia in seculo permanet, Eccl. 4.5.

Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Deo per Iesum Christum Dominum nostrum, Rom. 7. Gratia autem Dei sum id quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi. Non ego autem, sed gratia Dei mecum, 1. Cor. 15.

Gratia enim estis saluati per fidem, & hoc non ex vobis: Dei enim donum est, non ex operibus, ut ne quis glorietur, Eph. 2.

Bonitate conseruatur.
Tollite ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. Omni enim habenti dabitur, & abundabit, Matth. 25.

Adiuuantes autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis, 2. Cor. 6.

Noli negligere gratiam quae in te est, quae data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii, 1. Tim. 4.

¶ PATRYM SENTENTIAE.

Quantum quis crescit in gratiam, tantum in fiduciam dilatur. Bernardus, in Cant. serm. 3.

Quaerere Deum non potest anima, nisi perueniatur ut quaeratur. Idem serm. 83.

Aliquando plerique & vitam habentes mundam, non accipiunt gratiam, quare? ne in superbiam eleuentur, ne inflentur ventositate iactantiae, ne altitudo muneris negligentiores efficiat. Chrysostomus, super epistolam ad Hebraeos.

Pauper & creditor obuauerunt sibi, vniuersus illuminator est Dominus. Pauper est humilis auditor, creditor, praedicator, qui sibi obuauit quum in vna pietatis gratiam conueniunt. Vniuersus illuminator est Dominus: quia nec iste praedicat, nec ille credit sine Dei munere. Vnde, Sine me nihil potestis facere, Beda in gen. prou. 19.

Si gratiam ideo dedit Deus, quia dedit gratis, gratis ama: Noli ad premium diligere Deum, ipse sit premium tuum. Augustinus, super Ioannem.

Si leuis morbus esset contemneretur, medicus non quaereretur, si medicus non quaereretur, morbus non finiretur: ideo ubi abundauit peccatum, superabundauit & gratia. Idem de verbis apostolorum.

Sola gratia discernit redemptos a perditis, quos in vnum coeuerat massa perditionis, ab origine ducta creationis, Idem in Enchiridion.

Dei gratia cur ad istum veniat, ad illum non veniat: occulta causa esse potest, in iustia non potest. Idem libro de Baptismo parvulorum.

Lex Dei ciuitas est, lex data est, ut gratia quaereretur: gratia data est, ut lex impleretur. Idem de spiritu & littera.

Gratia, quae per Christum datur, non solum peccatorum remissionem facit: sed etiam ut lex impleatur, ut natura liberetur, nec peccatum dominetur, Spiritus enim gratiae dat fidem, quae etiam non petita a Deo conceditur, ut homini penitentiae & alia concedantur, nam fides non est liberi arbitrii tantum, sed donum Dei. Idem de libero arbitrio, & hab. de Con. dist. 4. can. Gratia.

Operibus debitum redditur, gratia datur, vnde & nuncupatur. Sin autem dixeris, quod gratiam bene operanti fides mereatur, negare non possumus: imo gratis dedisse confitemur. Si autem ex fide, quomodo gratis? Quod enim fides meretur, cur non potius reddatur, quam donatur? Non dicat hoc homo fidelis, quia cum dixerit, ut mereat iustificationem, habeo fidem. Respondetur ei, quid habes quod non accepisti? Cum igitur fides impetrat iustificationem, sicut vnicuique Deus partitus est mensuram, & ipsius fidei, non gratiam Dei aliquid meriti praeditur humani, sed ipsa gratia meretur augeri, ut aucta mereatur perfici. Idem in epistola ad Paulinum.

Christi gratia, sine qua nec infantes, nec etate grandes, salui fieri possunt: non meritis redditur, sed gratis datur, propter quod gratia nominatur. Idem lib. de natura & gratia.

Gratia ad hoc datur, ut lex compleatur, ut natura liberetur, & peccatum non dominetur, & velimus, sine nobis operatur incipiens quod volentibus cooperatur perficiens: sine illo autem nihil operante, cum volumus ad bona opera nihil valemus. Idem de gratia & libero arbitrio.

Vberior est gratia, quam petitio: semper enim Dominus plus tribuit quam rogatur. Ambrosius, super Lucam.

Gratia vehementior est ad diligendum, quam natura. Reddendo vacuatur pecunia: gratia autem & habendo soluitur, solutendo retinetur. Idem lib. de officiis.

Vide quam breuis est oratio, & omnium plena virtutum, primus sermo quantae est gratiae? homo, faciem tuam non audebas ad caelum attollere, oculos tuos in terram dirigebas, & subito accepisti gratiam Christi, omnia peccata dimissa sunt: Ex malo seruo factus es bonus filius, imo praesume, non de operatione tua, sed de gratia Dei. Gratia enim saluati estis, ut dicit Apostolus non enim haec ar-

rogantia est, sed fides, praedicare quod accepimus, atque sed deuotio. Ergo attolle oculos ad patrem qui per te datur: ad patrem, qui per filium te redemit, & dispensa praesumptio, sed moderata: patrem dices quum illum spiritualiter tibi aliquid vendicare, Iohannes Christus est, qui nos creauit. Idem sup. illud. Math. 6. Pater noster est, qui nos gratia diuini respectus illuminat, quia in nobis abscondita manifestat, Greg. lib. 8. Mor. ad.

Gratiam in tribus consistere arbitror: in obsequio contemptu praesentium bonorum, & desiderio futurorum. hardus de libro arbitrio.

Præoccupatum quippe secularibus desideriis mentis ratio sancta declinat, nec misceri poterit vana veritas spiritualia canalibus, summa imis, ut patet supra sunt, quae super terram, Idem serm. 77.

In veritate didici, nihil æque efficax esse ad gratiam, retinendam & recuperandam, quam si omni tempore Deo inueniamus non alium sapere, sed timere, sicut Beatus est homo, qui semper est pauidus. Time ergo gratia, time cum abierit, time cum denuo reuertitur, semper pauidum esse.

Gratia balsamum purissimum est & ideo purum balsamum vas requirit. Idem sup. Cant. serm. 34.

Gratia non datur gratis, vel accipitur, gratia meriti autem non gratis accipiunt, igitur gratiam quam meritis elefasticis ordinibus operatur, non accipiunt si merentur, non habent, nec gratis, nec non gratis, quædam quid ergo dant? profecto quod habent. Quid autem daturum vitæ mendacii: quomodo hoc probamus? quod veritas, testante ipsa veritate de qua procedit, gratiam procul dubio spiritus mendacii esse conueniunt, quæ accipitur vel datur, Leo Papa, & hab. 5. quæst. 1. cap. 1. Gratia.

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Menander.

Καλὸν δὲ θεῶν δέουμα χερσὶν χεῖρας.
Fulcher autem est hebraeus collatum beneficium.
Χεῖρα λαβὼν εὐαγγέλιον εὐαγγέλιον δὲ θεοῦ.
Beneficium cum accepit tempus suum, ante
Χεῖρα χεῖρα, sed εὐαγγέλιον eius.
Gratiam gratis da, in quantum potes tantum.
Χεῖρας δὲ δεξιῶν, καὶ εὐαγγέλιον.
Gratias iustas & da & capere.
Χεῖρα λαβὼν εὐαγγέλιον, καὶ εὐαγγέλιον.
Gratiam cum accepit, in memoria habet & oblitiscere.

Lucianus.

Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ χάρις, ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀποδοῦναι.
Πᾶσα χεῖρα κερσὶν, καὶ εὐαγγέλιον.
Celeret gratia dulcior. Si autem tardior datur.

Omnis gratia vana, neque dicitur gratia.

Aulianus.

Gratia quae tarda est, ingrata est: gratia autem cum fieri properat gratia gratam magis.
Idem aliter.

Si bene quid facias, facias cito, nam cito factum erit, ingratum gratia tardior datur.
Quid 3. Pont. 4.

Gratiæque officio quod mora tardat, abest.
Quid 1. Amor. 10.

Gratia pro rebus merito debetur incipit.
Plaut. Peen.

Si quid beneficias, leuor pluma est gratia:
Si quid peccatum sit, pluma est vna gerana.

¶ SIMILITUDINES.

Chrysostomi: sicut nauis fracto gubernaculo alicuius tempestas voluerit: Sic & homo diuine gratiae peccatum agit quod non vult, sed quod diabulus vult. 21. hom. 37.

Sicut turpitudine nuditatis vestimentum regitur: Sic etiam carnis nostrae preceptis & gratia diuina reguntur, si peccatum non germinat, nisi plumas susceperit nec proficit sine terra: Ita nec gratia sine voluntate & aliquid voluntas sine gratia potest. In 19. Martii. hom. 2.

Quemadmodum ignis indiget lignis: Ita de gratia vestra opus habet, ut feruere perpetuo possit. In sermone homil. 20.

Marcus eremita: quemadmodum pluma terre nullam modum qualitatem plantis suppeditat, dulcem quidem amaram autem amarit: Sic quoque gratia si debetam contumeliam adiciens, contumeliam virtutum virtutumque facit. De lege spirituali. 84.

igitur Ecclesie oblatio quam Dominus docuit offerri in vniuerso mundo purum sacrificium reputatum est apud Deum, & acceptum esse, non quod indigeat a nobis sacrificium, sed quoniam is qui offert glorificatur ipse in eo quod offert, si acceptetur munus eius. *cap. 34.*

Oporet nos oblationem Deo facere, & in omnibus gratos inueniri fabricatori Deo, in sententia pura, & fide sine hypocrisis, in spe firma, in dilectione feruenti, primitias earum que sunt eius creaturarum offerentes; & hanc oblationem Ecclesia sola puram offert fabricatori, offerens ei cum gratiarum actione ex creatura eius. *ibidem.*

Certo constat quod huius nominis sacrificia, que Iesus Christus tradidit, hoc est Eucharistiam panis & poculi, vbi cumque terrarum apud Christianos fiant, Deus accipiat & sibi grata esse testetur. *Iust. Martyr. in colog. cum Tryphone.*

Eudem & preces gratiarum actiones, si per homines dignos fiant, solas pro perfectis & Deo gratas habeo. Hec enim sola sacra Christiani faciendi acceperunt, vt alimento sicco atque humido admonerentur eorum que propter eos Deus Dei filius perpessus esse narratur. *ibidem.*

A precibus finitis (nempe in cetero sacro & communi fidelium) mutuis nos inuicem officiali salutamus. Deinde ei qui fratribus preest est (apostolus) Ecclesie pastor, qui omnium nomine tota actione sacre vacat, & aliis ordine preedit offeritur panis & poculum aque & vini: quibus illa acceptis: laudem & gloriam rerum vniuersarum Patri, per nomen filii & Spiritus sancti offert, & Eucharistiam siue gratiarum actionem, pro eo quod nos donis huius tuis dignatos sit prolixè exsequitur. Atque vbi ille preces & gratiarum actionem; absoluit, populus qui adest omnis faulta acclamat approbatione, dicens. Amen. Preestos vero, perfecta gratiarum actione, qua populus vniuersus appreciatione letata comprobauit, qui apud nos vocantur Diaconi distribuunt vnicuique presentium, vt participet eum in quo gratias facte sunt panem, vinum & aquam, & ad abentes perferunt. Porro alimentum hoc apud nos appellatur Eucharistia: quod nulli alii participare licitum est, quam veram esse nostram doctrinam credenti, & lauacro in remissionem peccatorum & regenerationem abluto, & ita vt Christus tradidit viuenti. *Idem Apologia secunda pro Christianis.*

Panis Eucharistie ille, bona gratia nuncupatus, argumento est nobis, quemadmodum gratias Deo agamus. *Origen. lib. 8. contra Celsum.*

Quod sacratius est laudis sacrificium, quam in gratiarum actione? Et vnde maiores Deo agende sunt gratias, quam pro ipsius gratia per Dominum nostrum Iesum Christum? quod totum fideles in Ecclesie sacrificio sciunt, cuius vmbra fuerunt omnia priorum generum sacrificiorum. *August. contra aduers. Leg. & Prop. lib. 1. cap. 18.*

Cur per prophetas predicatur Spiritus futurum vt in omni loco sacrificia Deo offerantur? Sic sacrificia spiritualia laudis designantur. *Tertull. contra Iud. c. 5.*

In omni loco sacrificium nomini meo offertur, & sacrificium mundum: glorie scilicet relatio, & benedictio, & laus, & hymni. *Idem lib. 3. contra Marcion. cap. 22.*

In omni loco sacrificium nomini meo offertur, & sacrificium mundum, scilicet simplex oratio de conscientia pura. *Idem. l. 4. c. 1.*

Reuerenda & salutaria illa mysteria, que in omni Ecclesie congregatione celebrantur, Eucharistia, id est, gratiarum actio nuncupantur. Sunt enim beneficiorum recordatio plurimorum, caputque ipsum diuine erga nos charitatis ostendunt, nosque faciunt debitas Deo gratias semper extollere. *Chrysost. in Matth. c. 8. homil. 16.*

Postquam Eucharistiam seu gratiarum actionem in Ecclesia audiuerit, & ad illam vna cum aliis Amen accinisset, mensa aditruisset, etiam manum ad sanctum cibum suscipiendum extendit. *Euseb. lib. 7. hist. Eccl. c. 9.*

A Solis ortu vsque ad occasum, inquit per prophetam, nomen meum glorificatum est inter gentes, & in omni loco sacrificium offertur nomini meo, & hostia munda. Quare sacrificamus Deo sacrificium laudis, sacrificamus diuinam, & venerandam & sacrosanctam hostiam: sacrificamus nouo ritu, iuxta noui Testamenti institutum, victimam impollutam: ac sacrificium Deo acceptum spiritus contritus dicitur. Et post. Sacrificamus ergo & adolemus, alias quidem memoriam magni illius Sacrificii in traditis ab ipso mysteriis celebrantes, & gratias Deo pro salute nostra per hymnos religiosos & pias preces agentes: alias autem nos totos ipsi & summo Sacerdoti consecrantes, & verbo eius corpore, & animo mancipantes. *Idem. lib. 1. de Demonstr. Euang. cap. 10.*

¶ PATRYM SENTENTIAE.

Iugiter sibi subuenire facit, cui collatum beneficium ante oculos semper affluit. *Cassian. in Iulian.*

Præstita dona numerantur, vt ad beneficia conuersa animus boni iudicis inmitteretur. *ibid.*

Meliora meretur suscipere, qui collata bona de corde non probatur amittere. *ibid.*

Si bene operantibus aliena gratia non respondeat, men sua virtuti non deicit: que potius fructus boni simpliciter apud se bona felicitate conscientie testimonio, que enim subiecta est externe dispositionis arbitrio, puritatis maiestate confitens, ab indignis non requirit. *in epist.*

Qui, quanta sibi gratia collata sit, nescit, quantum illi debeat, non intelligit: non enim potest qui plene accepit, nisi meminere. *ibid.*

Omnis profectus ad diuinitatis est munera referendus, hil constare fore bonum, nisi quod ab ipso dignitatum. *ibidem.*

Inuitat ad magna, qui gratanter suscipit motum futuris recipit, qui transacta beneficia recipere actione frangiunt, qui magnorum munerum conuoluntur. *ibid.*

Gratias agere Deo possumus, referre non possumus. Danti, rependi quicquam gratias ab accipiente non si gratum habuerit, quod gratis accipit: nam gratia tumeliam facit, qui beneficium dantis gratia meretur. *Bern. in epist.*

Quid est tota die, id est, sine intermissione laudis, quia consolaris: in aduersis, quia corrigis, quia quia fecisti me: cum essem, quia salutem dedisti: quia quia ignouisti: cum conuersus essem, quia adiuuisti: quia coronasti. *Aug. sup. illud Iulian. Tit. 1. os meum laude.*

Non est ista superbia elati, sed confessio non in cognoce, & nihil ex te habere, vt nec superbia. Dic Deo tuo, quoniam sanctus sum, quia sanctus sum: cepi, non que habui: quia tu dedisti, non que ego merui. *illud Iulian. Celsodi animam meam, quia Iun.*

Quid melius & animo geramus, & ore promittamus explanemus, quam Deo gratias? Hoc nihil dicitur dicitur laudis, nec intelligi gratias, nec agi. *fructus gratiarum epist. ad Marcellinum.*

Sicut nos acculemus, siue Deum laudemus, semper agere studeamus, a quo gratia gratis datur. *Idem. lib. 1. in Ier. 8.*

Nihil est, quod dignum referre possimus, pro quo in Maria. Quid pro verbis? Quid pro crucis? Quia reddemus? Licet crucem pro te, vt in ipso probatur reddimus, quod ex ipso, & per ipsum, & in ipso habere. Reddamus igitur amorem pro debito, & charitatem pro gratiam pro sanguine, pro pretio pecuniam. *Luc. Ier. 5.*

Optima beneficiorum cultus est ipsa memoria, & rum, & perpetua confessio gratiarum. *Ios. Ier. 1. homil. 25.*

Admoneo vos, vt Dominum semper benedicite, mala, benedicite, & dissoluentur mala. Si benedicite, benedicite, & periculerabunt bona & prospera. *Idem. de Symbolo.*

Dixit in ferendo gratias, non esse tardus, non sepe singula dona gratias agere. *sup. Ier. Cantica.*

Non omnis gratiarum actio accepta est Deo, nisi quod pudica & vera simplicitate procedit. Pudica facit, eos, qui de malis actibus suis gloriantur, Deo gratias, quali Deus morte ipsorum lætetur, quum malis actibus in rebus pessimis. *Idem sup. Cant. Ier. 35.*

Veram adiungi propter hypocrisis, qui Deum gratias suis verbis tenentur, eo, de reuocant, quod non potest. Illi impie mala sua Deo, nisi Dei bona fraudulenter. *Idem infra.*

De omni bono apparenti a nobis referantur Deo, non hiet, quem admodum ab hypocritis, nec illa referantur a secularibus: sed nec quadaam necessitate, vt in omnibus sapientiarum: sed hiet decet sanctos, in reuocantur. *Idem supra.*

Quoties tentatio supercibus, aut vinum, subrogantur, nens periculum declinat, aut laqueus inobedientis deperit, aut annosa & inueterata que cunctis animæ passio deperit, lanaur, aut multum diuina que cunctis animæ passio deperit, aliquando Dei munere obtinetur: toties perlocantur, rum actio, & vox laudis. Debet ad singula que se benedicti Deus in donis suis, alioquin ingratus respicietur. *Idem supra.*

sto venient, qui non potest dicere Deo, Cantabunt in misericordiam tuam. *Idem supra. Cant. Ier. 1.*

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Quid in Iob.

Huic igitur meritis gratias, quas inuocare debet, Protam manj uero peccare semper agam.

Idem.

Inmemor illorum vestri non in memorem carum.

lepus agnum; nunc infedum gregem mors inuaserit. Non fat in se-
ri vestris malis & mortalitate propria vis estis, nisi mores quoque
brutorum animalium lugeretis.

Gubernatio.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Gubernare est rem ad debitum finem convenientes perducere,
secundum B. Thom. secunda Secunda q. 1.2. art. 2.
Gubernatio est executio prudentie, secundum B. Thom.
Prima Secunda q. 22. art. 1. ubi dicitur. Græce, governo Latine dicitur.

Guberno, proprie significat nauim rego. In navigatione infinita
sunt pericula, & nauis magistram, peritissimum esse oportet. In
mari etenim, & in bello, his peccare non licet. Metaphorice gu-
berno idem est ac moderari, administrare, procurare.

Gubernator, rector nauis, clauis moderator, & regis. Hebr.
Rab hachobel, magister funis Synechdochie, pro eo qui nauim du-
cit, ad puppim sedet, clauum tenet, & alius dat mandata necessaria.
Gal. Qui tenet in manibus cordages. Nominatur etiam Menabeg,
ductor, a verbo Nahag, duxit, quod cognationem habet cum
hughab, mouit, dictio enim fit cum mori. Et Rabheh, pastor. Gu-
bernatores enim, & reges sunt, aut esse debent, pastores populorum.
Deus sepius pastor Israelis, id est, Ecclesie, nominatur, Gubernatio,
uero signatur, dicitur, Hebr. Rabhul, i. gubernatio prudentis,
inducta, consilium. Prov. 15. 22. 20. 18. 24. 6. Job. 37. 12. Chebat
(chebat) funis a verbo Chebat obstrictus est alicui gubernatio pruden-
sibus funibus & vinculis legum homines quantumuis feroces in
officio continet.

POETICAE SENTENTIAE.

Cum lapides sinus pacis compage ligantur,
Inque pariter numeros conuenit una domus,
Claret opus Domini, qui totam consistit aulam,
Effectumque pax dat studijs hominum.
Quorum perpetui decori struatur a maelis,
Super se sua auctor protegat atque rogat.

PHILOSOPH. PLACITA.

Gubernatoria est ars gerens magistratum in eos qui navigatio-
ne participant. Plat. in Alcibi.

Res fouet tranquilla moderatio imperii, eoq; nutriendo perdu-
cit, ut bonam irugem libertatis maturis iam frugibus ferre possint.
Lamius, Decad. 1. 2.

Plerumq; rudiores homines melius regunt suas republicas quã
astuti. Si enim volunt uideri sapientiores legibus, & vincere ea quã
ab aliis dicuntur, quia ingenia in maiore ostentare non possunt: i-
deo in multis negotijs ciuitates euerunt. Rudiores uero diffiden-
tes ingenijs, nolunt esse callidiores legibus nec certare dicendo cū
alijs, confici sibi sũt infirmitas; ideo sepius profunt ciuitatibus.
Theocly. lib. 3.

Gubernant omnia humana, Deus, fortuna, & ars. Pic. in Plat.
Gubernatio recta est, cum sit gratia gubernanti, nõ gubernatori.
idem in Plat. de Regno.

Gubernatori casus inopinatus accidere solet, quia uel non om-
nia conspici, uel non omnibus dominatur, soletq; casus ab externis
incidere. Aut uersum sub uisus diuinae mentis Imperio conspe-
ctusq; comprehenditur, ut nihil subterfugere præuaricariq; possit,
praeterquam quia est, ut uita mundi in qualibet parte rota, sic & intel-
ligentia in hoc uiuente corpore rota simul ubiq; ne tractat intrin-
secus materias alienas nec in plura distrahitur, sed suam agit in-
tus, & ex uo ordine totam, totamq; facile regit intelligendo, quam
uia uiuendo uificat, quam corpus agit effendo. Fic. in Plat. li. 3. c. 2.

Gubernare seipsum feliciter difficilimum est: ac ciuitatem im-
possibile est ex tam multis ac diuersis compositam, cui quotidie
innumerabiles incertiq; imminet casus beate uinquam absq; Deo
beatitudinis auctore componere. Hinc ciuitas unaquaq; numerum
patronum habet. Fic. de Repub. Plat. dial. 7.

APOPTHEGMATA.

Socrates dicebat uehementer absurdũ esse cõ artes sedentarias ne-
mo proficetur absq; dedecore, qui eas non didicerint neq; qui quã
seruiri faciendũ locer ei, qui rudis sit eius officij, ad publicos magi-
stratus admitti, qui nauis dederunt opera disciplinis: sine quibus
nemo potest recte magistratu gerere. Cumq; nemo nõ detestatur
sit ei, qui clauo affideat, regis autis nauicæ: multo magis detes-
tandus, qui Republ. capessent ignari politiciæ philosophiæ. Neque
cum parabat appellandum impostorem, qui a quopiam pecuniam
aut uasculũ acciperet, quod non posset reddere, sed illos magis im-
postores.

Grex.

BIBLICI LOCI.

Gregem pascens de lacte gregis manducat, i. Corin. 9. 7. Greges
nam multiplicauerunt seruantibus Dei precepta. Deut. 28. 4.
& Corin. 9. 16. 18. 1. 1. de Gen. 30. 39. 1. ad. 6. 4. Grex turba uel nu-
merus hominum, populus, exercitus, i. Chron. 21. 17. Exch. 36. 58. 1. 1. 1.
Gen. Dei Ecclesie, Cant. 1. 7. S. Est. 4. 0. 1. 1. Jerem. 17. 17. 23. 1. 1. 1.
1. Mich. 3. 14. Mat. 26. 31. Act. 22. 28. 1. 1. 1. 1. 23.

PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

De gregibus & armentis. Dial. LIX.
Francis Petrarcha.

G. A. V.

Grex gregibus & armentis R. Brutinum gaudium, G. Armentis
gregibus abundo. R. Belunia prosperitas quam belua pepe-
re. Anno greges armenta, R. In omni amore amantis & amati si-
militudo filij est G. Armenta gregesque amo R. Amatis om-
nia uos mutem ac uirum, quæ primis erant amanda negli-
gentem uos uisum amatores, orelesq; nobilium amatis quæ se nec
meditatis amantibus uicem reddunt. Cum interea nec vos
sunt ingenio sed pecus homini præferendum existime-
re, hinc gregumq; ingens copia est. R. Si per seipsum il-
lum quid misit occupatissimus pastor erit: Officium uile lau-
dabile multum, ante alios a Catullo Veronensi, sin per alios,
uolunt profer sed pastorem feruus, pastoremq; doles expositus,
uolunt obferit, nunc præcipit, nunc morbus, nunc ab-
undat, nunc dicendum aliquid fingendum, unde damnum, dolorque,
Magna uero pars mali fuerit illis for rudis, G. Armentis ac
gremio dicitur, R. Laudate diuina sed incertæ & castibus mul-
tis, R. Lepetores greges, totaq; lacere armenta. Nota pestis
Laurentis, quamq; illum sequens Maro descripsit. Et quam
periculis famolas minus scriptorum uentura, sed damnosæ æ-
mule dicitur, R. Armentis & armentis, R. Vagæ, patentesq; diuina,
quæ dicam arcuata, regemna, sed ne domo (licet amplissima)
possint, tam nec a feruis, nec a furibus, nec a feris atrociorib;
quæ in suis diuitias datum ius. G. Gregibus & arme-
ntis, R. Claudes ferre dolerunt milites, nullus dies sine ru-
mibus moribus, Nunc irruerunt Sabzi, tuleruntq; omnia nec
pauca perierunt, ut pectus illi quondam nunciati
cui, nunc bos cornu fregit, nunc cruce equus, nunc uagantem

et nuptias usque in diem. qua intrauit Noe in arcam, & ve-

PATRYM SENTENTIAE.
Venter ingluuius dicitur edum: Dominus omnia munda crea-

Non propter porcum, sed propter pomum, mortem primus ho-

Quid enim instabilis ventre hodie fuscipit, cras exigit

Amica virginitati est, inimica lasciuia. Saturitas vero ca-

Quis Christum desiderat, & illo

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

dem dedit, in super eo ex Sacramento sui sanguinis edidit. *Ibid.*

Ipsa deinde qualitas rerum talis de foris apparere curatur, vt non minus adpectus quam gustus delectetur, quam iam stomachus crebris ructibus repletum se iudicet, nec dum tamen curiositas fatiatur, sed dum oculi coloribus, palatum saporibus illi sunt, infelix stomachus, cui nec colores lucent, nec vapores demulcent, dum omnia suscipere cogitur, oppreffus magis obruitur, quam reficitur. *Ibid.*

Inter prandendum quantum fauces dapibus, tantum aures pacantur rumoribus, quibus totus intentus, modum nescias in edendo, interim autem fercula ferculis apponuntur, & pro solis carnis, quibus abstinetur, grandia piscium corpora duplicantur. *Super Cant.*

Gula saturitas nimia aciem mentis abundit, ingeniumque euertere facit. *Ibid. lib. 1. de summo bono.*

Quibuslibet est is refectus venter semina luxurie parit, nec pteualet metus discretionum gubernacula moderari ciborum pondere preuocata, Non enim sola crapula vni mentem inebriare consuevit: verum etiam cunctarum eucarum nimietas vacillantem eam ac nutabundam reddit, omnique integritatis ac puritatis contemplatione despoliat. *De institutione Monach.*

Gula paradysum clausit, priuogenituram vendidit: suspendit pistorem: decollauit Baptistam. Nabuzardam princeps eorum templum incendit, & Ierusalem totam euerit. Balsasar manum contra se scribentem apexit in conuiuio, & eadem nocte interfectus est a Chaldeis. *Innoc. de vult. cont. human.*

Nunquam poterit ardentis concupiscentie stimulos inhibere, quis desideria gula refrenare nequiverit. Interioris hominis castitas virtutis huius consummatione discernitur: nunquam enim robustioribus amulis collectari posse confidas cum, quem in leuori conflictu conspexeris ab interioribus partibus superari. *Ibid.*

Impossibile est saturum ventrem pugnas interioris hominis experiri, nec bellis robustioribus attentari dignum esse eum, qui potest deici leuori conflictu. *Ibid.*

Quidam quum ad edendum assederint, inquieta quadam agitatione membrorum intemperantiam animi sui designant, caput excutunt, brachia exiunt, manus in altum expandunt, & non sine magna turpitudine quasi totum epulum simul sint absorpturi. Ingentes quoddam conatus & gestus satis indecoros ostendunt, in vno loco sedentes, & manibus, quae prope & longe sunt, omnia circumcurrunt, simulque panes comminuunt, vna in calices infundunt, difsecos in gyrum circumducunt, anhelant & suspirant pra angustia, ita vt existimes eos, alium rugienti ventri potentiorum aditum quaerere, quasi angustia faucium non possint esurienti stomacho satis sufficienti abundantia ministrare, & velut super oblesiam ciuitate assultum facturus, dubitans, vbi primum expugnationem aggrediat, dum simul in omni parte irruptionem facere concupiscit. *Hugo in suo claustr.*

Superstitiosum quidem nimis in suis preparandis cibis adhibet studium, infinita decoctionum, frixurarum & condimentorum generare excogitantes, modo mollia, modo dura, modo frigida, modo calida, modo cocta, modo asia, modo pipere, modo alio, modo cymino, modo sale condita, secundum consuetudinem praegnatum mulierum desiderantes, ita quod sibi desudant coquorum artes, & sunt variae quaestiones virum fieri debeant asata, vel fraxa, vel elixa, & tanta sollicitudine preparantur, vt deuoratis quatuor vel quinque ferculis, prima non impediunt nouissima, & cum iam stomachus crebris ructibus repletum se indicat, nondum tamen curiositas satiatur. Illi videntur colere ventrem, tanquam Deum. *Ibid.*

Solent Diis templa construi, altaria erigi, ministri ad seruiendum ordinari: immolari pecudes, thura concremari: Deo siquidem ventri templum est coquina, altare mensa, ministri coqui, immolatae pecudes, coctae carnes, fumus incensorum, ordo saporum. *Ibid.*

Gula, est solius corporis causa, illecebrosus & auarus ciborum appetitus. *Ibid.*

Gula, vel Gastrimargia est vorax edacitas nauasantis stomacho applaudens, naturalibus finibus non contenta. *Ibid.*

Hec pestilentia non vulgari humilitate contenta, profundius se porrigit in prelatos, qui salmones, lucios, ceterosque pisces aequipolenti generositate praesignes, variis decoctionum cruciatos martiris, baptizati adulterantes officium sacri piperis fonte baptizant, vt ex tali baptisate multiformem saporis gratiam consequantur. In eadem mensa terreste animal piperis inundatione submergitur, piscis natat in pipere, auis eiusdem viscositate ligatur, dumque tot animalium genera vno ventris ergastulatur in carcere, aquatile animal secum, pedestre aereumque, genus in eodem sepulchro intumulari mirantur: quibus si deur licentia exundi, egressus vix portae sufficit amplitudo. *Alanus de complanctu martir.*

Quis Christum desiderat, & illo

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

Non quirit magnopere, quam de pretiosis cibis ster-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

POETICAE SENTENTIAE.

Lucan. 4.

O prodiga rerum

Luxuriae nunquam parvo contenta paratis, Et quas totum terra, pelagique ciborum Ambitiosa famas, & laeta gloria mensa.

Sat. 4.

Ab miseris quos nescit iuuat, quid Phasidis ales Dislet ad hyberna Rhodopes grue: quis magis anser Ex saeferat, cur Tuscus aper generosior Vmbro: Lubrica qua recubent conchyli mollissimae alga.

Petronius.

Ingeniosa gula est, Siculo Scyros equore meritis Ad mensam riuus perducitur, at qua Lucrima Exur: a listoribus vendunt conchyli a cenae, Vi renouent per damnata famem, iam Phasidis Unde Orbata est aubus, mutoque in listore tantum Sole desertis adstruant frondibus aura.

Horat. 2. Seru. 2.

Que virtus, & quanta boni sit cinere parua: & a. Discite non inter lanceas, mensis que mueret, Cum super insanas acies fulgoribus, & cum Accius falsis animus, meliora recusat. Verum hic impransi mecum disquisitis, cur hoc? Dicam, si poterit, male Seruim exanimas omnis Corruptus in dext.

Faultus.

Sint ignota licet magni patrimonia Cresci, Immensa absumunt alia barathra gula. Plaut. in Mostell.

Aedes plebas esse conuincam, & mulierum miserum esse opm.

Iuuenal. satyr. 1.

Sed quis feret istas

Luxuria sordet, quanta est gula, qua sibi totos Ponit apros, animal propter conuicta uacant: Pena tamen praesens, cum tu deponis amicitiae Turgidus, & crudum paucorem in balnea portas, Hinc subita mores, atque interit as a seculine. It noua, nec irrisus per cunctas sabula cenas. Dicitur iratus plaudendum fumus amicus.

Idem Satyr. 1.

Multos porro uidet, quos sepe elatus ad ipsam Creditor introitum solet expectare macella, Et quibus in solo uiuendi causa palato est.

Ibidem.

Interea gustus elementa per omnia quarunt. Nunquam animo pretis obstantibus, interius se attendas, magis illa iuuant, qua plura emuntur.

Ibidem.

Bucca.

Noscenda est mensa a rina.

Ibidem.

Nec multum cupias, cum sit tibi gobio tantum In oculis. Quis enim te, desiccient crumena, Et crescente gula, manet exitus?

Ibidem.

Non pramatur cinere, non fumus acerbum Luxuria, sed morte magis metuenda senectus. Martial. lib. 5. ad Charopinum.

Improbis nihil est hac, Charopine gula.

Idem lib. 9. in amicis fictis.

Hunc quem cena tibi, quem mensa parauit amicum?

Esse putas fide peccati amicitia?

Aprum amat, & mules, & fames, & ostrea non te.

Tam bene si canem noster amicus eris.

Idem lib. 11.

Non Albana mihi sit commessatio tanti,

Nec Capitolina pontificumque dapas.

Imputer esse Deus, neque mihi fiet acetum.

Et Varicani per fide Scappa cadi.

Conuictas alios cenarum quere magister,

Quos capiant mensa regna superbatua.

Horat. serm. lib. 2. satyr. 2.

Te minus raro stomachus Sulgaria remittit.

Idem satyr. 7.

Nempe in amarescunt epula sine sine perita

Illisque pedes utrosque fere recusant

Corpus.

PHILOSOPH. SENTENT.

Quicquid autium uoluit, quicquid piscium natat, quicquid ferarum dileurrit, nostris sepe litur ventribus, quere nunc, cur subito moriamur? quia mortibus uiuimus. Senec. 10. Rether.

Ventri obediens animalium numero computatur, non hominum. 6. 61.

Multos morbos ferula multa ferunt, in numerum innumerabiles coquos munerant. 6. 67. Vna sylua pluribus elephantibus sufficit, homo terra & mari. Ibid. Venter praecipue non audit, posse & appellatorem lectus creditor: paruo contentus est, si dillus, quod dicitur potes. epist. 1. Vitium ventris & gutturis non solum minuit, sed etiam auferit. Cic. pro M. Cael. Gula plures occidit quam gladius, estque famosior lotum. Franc. Patrie. de Re Publ. c. 8.

De gula. DIAL. CYIII. Francisci Petrarca. D. O. I.

Gula uellicor. R. A. Dixi iam, his medetur, quae in Nam quis sponte egrotantibus meclatur? D. Gulae Proprie id quidem. Nulla res tam uilis tam sollicita, tam por & pudor est cogitare, quo se humanum inclinat maiora creatum, nisi relucere terrarum tractus, et dila dita penetrat. Meditati estis retia, & hamos, & uilicam rapaces uolucres imperio patere, & praedari uobis cibum lud, nisi vi gilde fastidit, quam non modo expleto, sed fatigatis, & angulum uentrem varia arte laxatis, ac per quendo, cui aliquanto uilior fames esset, uilissima est & fardo illi ac misero saculo, simul & syluis, & nubibus pacem iniquis, tra tamen eunt res. Hic est mos nobilios haec sunt artes, quae liberales fuerant, mechanice uel bellorum duces, ac philo sophi, ac rectores uelium, ac esse tolent, uenatores atque aucupes facti sunt, ut quae lam esse reliquam spem salutis: Nobilitati tribuuntur, la, aut proculdubio uanitates. Hoc malum nullo modo generosa quadam indignatione, & rei ipsius exultantur, uel lenim, ut Cicero placuit, uel repente, uel dicitur. Multum confert cogitatio exus, quod cum uolunt commune tamen huic proprium, atque luxuria.

APHORISMATA.

Anonymus, Sybarites quidam, quum Spartae in Phociae uaretur: Merito uita contemptores esse dicit. Spartae enim lanae sit mentis milles moti priu eligent, ut quae ius paritatis esse patreps. Athen. lib. 4. Galenus Cas, quum ei ciuitatem esset, populum dicitur adiantes: Equidnam habemus, inquit, quod praedantur Pollio.

Augustus Caesar, quum audisset, Erotem Aegypti emile coturicem, in pugna sperantem omnes, ac non tanq; assam deuorasse: uulit acceriri hominem, in confectum malo nauis affigi iussit: uita iudicant ut quae tantillam gulae uoluptatem non percerit, sed au, quae multiq; potuisset esse uoluptati: praeterea quae Caesar per petuam in bellis prosperitatem portendebat. man. apoph.

HISTORICA EXEMPLA.

Sarrum a triduo ad saturitatem se iugugit, in dominis per omnia parent. Seb. ferm. 42. ca. 26. de lib. um histor.

Arias singulis diebus fiunt ebrii, contentique peranterg; te habent ad cibum & potum. Alex. and. lib. 14.

Lityersus Mide filius nothus Celzorunq; eorum am incolebant rex, uir ad spectu agrestis, & inuicissimus rax. Sofsthenes Tragicus.

Amaranthus Alexandrinus, Hero dorus scribitur garem in ignitadinis fuisse trium uinorum cum dicitur tortia habuisse, ac sex panis femodios edisse, cum dicitur binos congeos uini bibisse. Athenensis libro dicitur cap.

Fusi Heracides pugil infimus prope cibi potuq; capere periebat, illic compar in potando. Plutarcho lib. 1. p. 100. 6.

Ethnicorum Pontificum Romanor. luxuriosam caetera Macrobi lib. 3. c. 13.

Claudius Caesar conuictus plus nimio edecus uoluptatis perentissimus, uq; adeo, ut iapefontachum uoluptatis onerare Suetonius.

Flauius Vopiscus indicat, Aureliano in deliciis hactenus quendam, qui uuo die ad mensam Imperatoris obediens gram, centum panes, ueruecem & potu cellum, uoluptatis dibulo ori appositu plus orca uim. Treas. 2. c. 10. 11.

EMBLEMAT.

Captiuus ob gulam. Andr. Alcat. Emblemata 277. Regnatorq; penus, mensaq; attrijit uentem.

